

สภาพชุมชนเมืองโคกสำโรง

ในการศึกษาแนวทางพัฒนาชุมชนโคกสำโรง สิ่งที่ต้องทราบเพื่อเป็นพื้นฐานการวางแผนพัฒนาในการศึกษานี้ ได้แก่ ประวัติความเป็นมา สภาพปัจจุบันของชุมชนเมือง สภาพปัญหา รวมทั้งแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และการศึกษาสภาพชุมชนเมืองโคกสำโรงให้ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนเมืองและพื้นที่ต่อเนื่อง จึงกำหนดขอบเขตการศึกษาตามแนวผังเมืองรวมเป็นหลักเพื่อนำไปใช้เป็นขอบเขตพื้นฐานในการวางแผนทางพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนในการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรงมีประเด็นศึกษาทั้งหมด 8 ประเด็น ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา
2. ลักษณะทางกายภาพ
3. ลักษณะประชากร
4. ลักษณะเศรษฐกิจ
5. ลักษณะสังคมและวัฒนธรรม
6. ลักษณะการขยายตัวของชุมชน
7. ลักษณะการใช้ที่ดิน
8. โครงการที่มีผลต่อการเติบโตของชุมชน

4.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนเมืองโคกสำโรง

จากการเล่าขานต่อ ๆ กันว่า อำเภอโคกสำโรงเดิมมีชื่อว่า "เมืองละครสามโรง" โดยมีเศรษฐีท่านหนึ่งไม่ปรากฏชื่อเป็นผู้สร้างเมืองนี้ขึ้นมา ซึ่งตัวเมืองมีคูเมืองและเนินดินโดยรอบ

ในเมืองนี้เจ้าเมืองชั้นชอบด้านการบันเทิงจึงมีละครเล่นประจำครั้งละ 3 โรง ชาวบ้านจึงได้
เรียกว่า "เมืองละครสามโรง" ต่อมาได้มีการเรียกชื่อกลายมาเป็น "โคกสำโรง" นอกจากนี้
ยังมีการสันนิษฐานของคนพื้นเมืองว่า เมื่อเมืองละครสามโรงร้างลงตามเนินดินรอบเมืองมีต้น
สำโรงขึ้นเป็นจำนวนมากจึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่เรียกชื่อเมืองนี้ว่า "โคกสำโรง" และประวัติความเป็น
มาของเมืองมีสังเขปดังนี้

ปี พ.ศ. 2325 อำเภอกอกสำโรงเดิมมีชื่อว่า "กิ่งอำเภอพุดา" ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก
ตกของภูเขาพุดา ตำบลห้วยโป่ง เขตมณฑลอยุธยา มีขุนสุรณรงค์เป็นนายอำเภอ

ปี พ.ศ. 2351 มีหลวงอนุมานสารกรรม (กลิ่น) เป็นนายอำเภอขณะนั้นได้พิจารณา
เห็นว่าที่ตั้งเดิมมีประชาน้อย การคมนาคมไม่สะดวกจึงได้ย้ายที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ โดยที่ตั้งใหม่
อยู่ห่างที่ตั้งเดิมไปทางทิศเหนือประมาณ 4 เส้น แต่ด้วยเหตุใดไม่ปรากฏได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า
"กิ่งอำเภอสระโบสถ์" สันนิษฐานว่าในสมัยนั้นตำบลสระโบสถ์เป็นตำบลหนึ่งของกิ่งอำเภอโคก
สำโรงซึ่งมีจำนวนประชากรมากกว่า จึงได้ยึดเอาจำนวนประชากรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตั้งชื่อ
ที่ตั้งอำเภอใหม่มีการคมนาคมคล่องตัวกว่าเดิมและต่อมาได้ยกฐานะเป็น "อำเภอสระโบสถ์"

ปี พ.ศ. 2458 ได้ทำการย้ายที่ทำการใหม่มาอยู่ ณ ที่ว่าการในปัจจุบัน และได้เปลี่ยน
ชื่อจากอำเภอสระโบสถ์เป็น "อำเภอโคกสำโรง" โดยให้ตรงกับชื่อสถานที่ตั้งที่ว่าการแห่งใหม่

การบริหารส่วนท้องถิ่นในอำเภอโคกสำโรงปัจจุบันมีการปกครองแบบเทศบาลตำบลโดย
ยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลในปี 2500 มีเนื้อที่ทั้งหมด 1.5 ตารางกิโลเมตร

4.2 ลักษณะทางกายภาพ

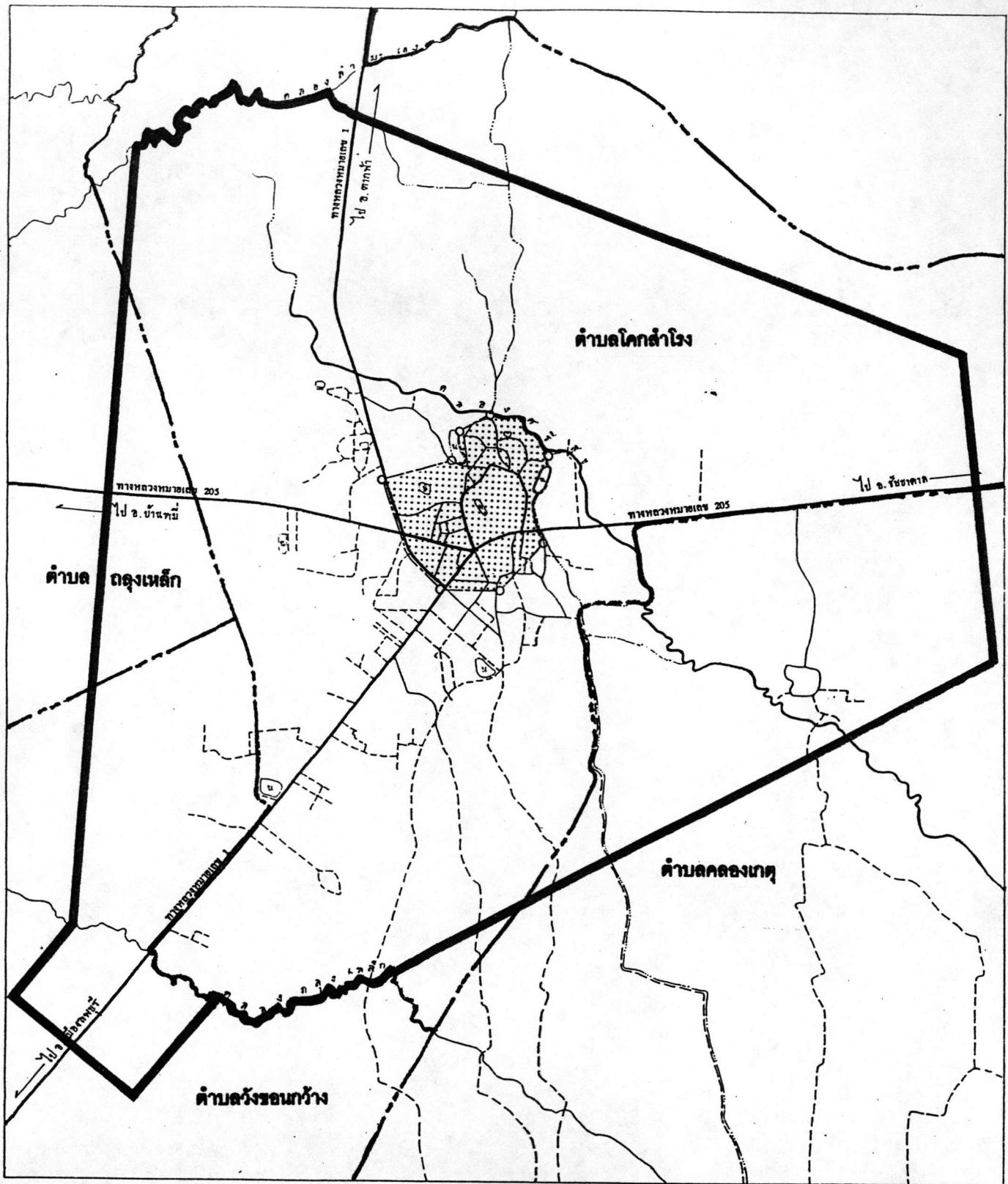
4.2.1 ที่ตั้งและขอบเขต

ชุมชนเมืองโคกสำโรงอยู่ห่างจากชุมชนเมืองลพบุรีซึ่งเป็นศูนย์กลางของจังหวัดมาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นระยะทางตามถนนพหลโยธินเท่ากับ 35 กิโลเมตร พิกัดภูมิศาสตร์ของชุมชนเมืองลพบุรีตั้งอยู่ที่ละติจูด 15.2 องศาเหนือ ลองจิจูด 100.7 องศาตะวันออก เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่กึ่งกลางพื้นที่จังหวัดลพบุรี มีขอบเขตพื้นที่ศึกษาตามเขตผังเมืองรวมเมืองโคกสำโรงครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกสำโรงและบางส่วนของ ตำบลคลองเกตุตำบลลุงเหล็ก และตำบลวังขนอยกว้างโดยขอบเขตพื้นที่ศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตผังเมืองรวมเมืองโคกสำโรง

เขตผังเมืองรวมเมืองโคกสำโรง รวมพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 27 ตารางกิโลเมตร หรือ 17,081 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลโคกสำโรง ตำบลลุงเหล็ก ตำบลคลองเกตุ และตำบลวังขนอยกว้าง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

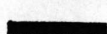
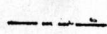
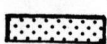
ทิศเหนือ เริ่มต้นจากคลองมะเลงฝั่งเหนือ โดยเริ่มต้นตั้งแต่จุดซึ่งห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ไปทางทิศตะวันตก 1,400 เมตร จากนั้นเป็นเส้นเลียบคลองมะเลงฝั่งเหนือ ไปจนถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ต่อจากนั้นเป็นเส้นตรงที่ลากจากสะพานข้ามคลองมะเลงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จนจรดกับเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากห้วยยางตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ไปทางทิศตะวันออกตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ทางทิศเหนือเป็นระยะ 800 เมตร

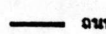
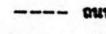

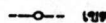

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง **พื้นที่ศึกษา**

สัญลักษณ์

- เขตพื้นที่ศึกษา(ผังเมืองรวม)
- เขตตำบล
- พื้นที่เทศบาลตำบลโคกสำโรง

- ถนนพื้นแข็ง
- ถนนพื้นอ่อน
- คลอง
- เขตเทศบาล

บัณฑิตศึกษา

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

0 0.3 0.6 0.9
กิโลเมตร

ชื่อผู้จัดทำ: จิระพันธ์ โภทพราน รหัส: C535191

ที่มา

กรมการผังเมือง

แผ่นที่

4-1

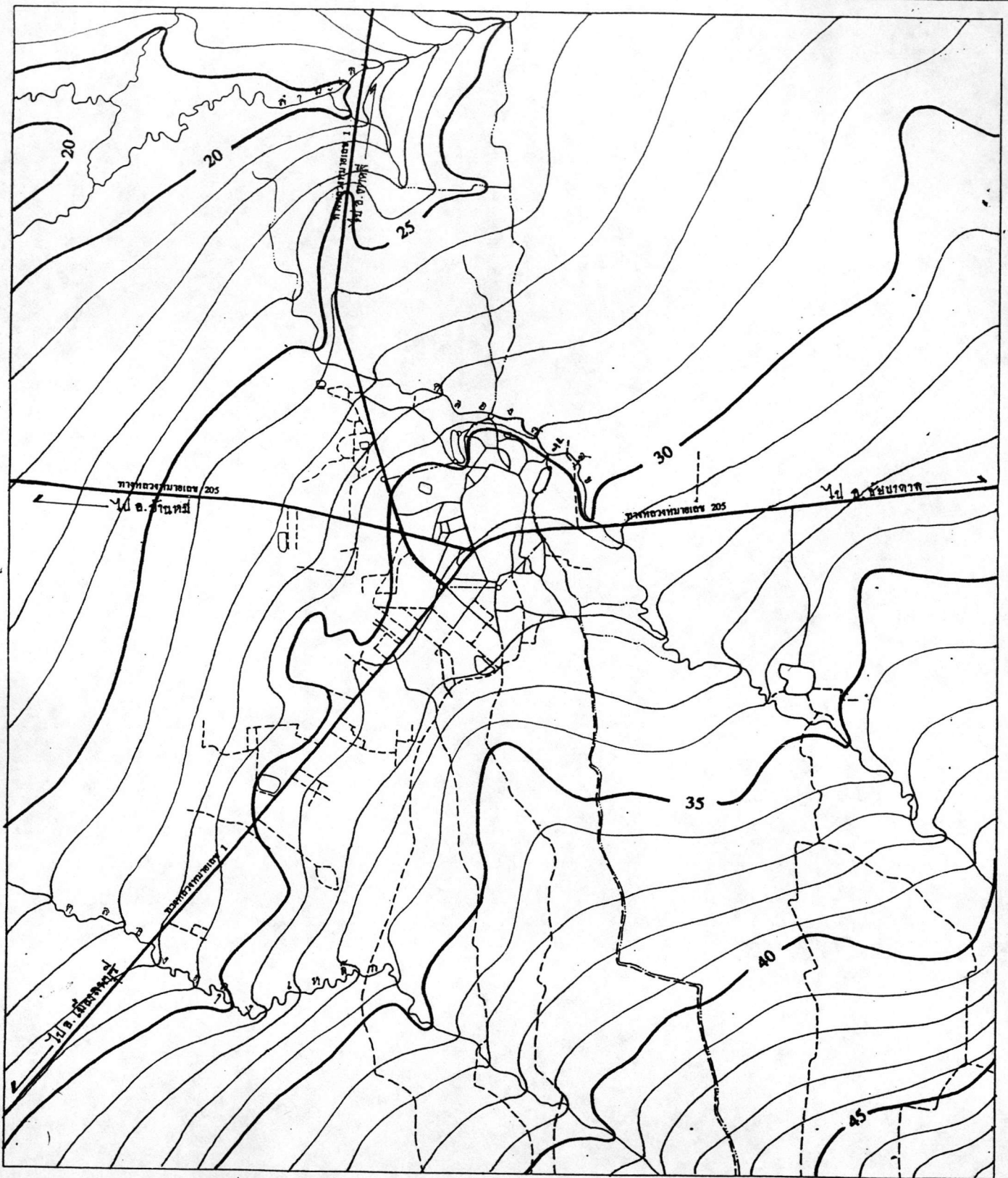
ทิศตะวันออก เส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากหัวขทางตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ไปทางทิศตะวันออกตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 เป็นระยะ 2,500 เมตร ไปทางทิศเหนือ เป็นระยะ 800 เมตร และไปทางทิศใต้เป็นระยะ 1,200 เมตร

ทิศใต้ เป็นเส้นตรงที่ลากจากแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันออก ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้จนบรรจบกับจุดที่ลำเหมืองสาธารณะไม่ปรากฏชื่อตัดกับห้วยหิน จากนั้นเป็นเส้นเลียบห้วยหินฝั่งใต้ จนบรรจบกับเส้นขนานระยะ 500 เมตร กับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 จากนั้นเป็นเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากห้วยหินและคลองถลุงเหล็กตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ไปทางทิศใต้ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 เป็นระยะ 1,000 เมตร

ทิศตะวันตก เป็นเส้นขนานระยะ 500 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 จากนั้นเป็นเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ไปทางทิศตะวันตกตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 เป็นระยะ 2,000 เมตร ไปทางทิศเหนือจนบรรจบกับคลองมะเลง

4.2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ของชุมชนเมืองโคกสำโรง มีลักษณะเป็นเนินตะกอนรูปพัดค่อนข้างสูง ความสูงของพื้นที่ประมาณ 30 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่ชุมชนมีความลาดเทจากทิศใต้ไปทิศเหนือ โดยความลาดชันของพื้นที่ประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ ในฤดูน้ำหลากไม่มีปัญหา น้ำท่วมเพราะความลาดชันของพื้นที่ค่อนข้างสูง และทางทิศเหนือของชุมชนมีคลองศรีสุขซึ่งเป็นเส้นทางทางระบายน้ำธรรมชาติที่สำคัญของชุมชนพื้นที่โดยรอบชุมชนเป็นพื้นที่ราบกว้างใหญ่ลักษณะลาดไม่มากนักเหมาะให้การทำเกษตรกรรมประเภทนาข้าวและพืชไร่

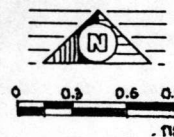
แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง ลักษณะภูมิประเทศชุมชนเมืองโคกสำโรง

สัญลักษณ์

— 20 — เส้นชั้นความสูง (ม.รทก.)

- ถนนพื้นแข็ง
- - - ถนนพื้นอ่อน
- ~ คลอง
- เขตเทศบาล

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชนิดฉีต จิตรพันธ์ โภทพราน รหัส C535191

ที่มา

แผนที่

4-2

4.2.3 การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งเป็นองค์ประกอบสำคัญทางกายภาพที่เชื่อมโยงทั้งภายในชุมชนและนอกชุมชน เพื่อสะดวกในการเข้าถึงและติดต่อกับชุมชนโดยทั่วไปการคมนาคมขนส่งของชุมชนเมืองโคกสำโรงสามารถเชื่อมโยงในระดับภูมิภาคและระดับจังหวัดให้เป็นอย่างดีที่การคมนาคมภายในชุมชนนั้นก็เกินไปโดยสะดวก การคมนาคมขนส่งสามารถศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

ก. โครงข่ายการคมนาคม

การคมนาคมของชุมชนเมืองโคกสำโรง สามารถกระทำได้เพียงทางรถยนต์วิธเดียวเท่านั้น แม้จะมีวิธเข้าถึงเพียงวิธเดียวแต่ก็สามารถทำได้อย่างสะดวกเพราะมีถนนสายสำคัญ 2 สายพาดผ่านชุมชน ทำให้การเชื่อมโยงกับชุมชนต่าง ๆ ทั้งระดับภาคและจังหวัดสะดวกขึ้นโครงข่ายการคมนาคมของชุมชนเมืองโคกสำโรง สามารถแยกประเภทการติดต่อกับชุมชนในระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) โครงข่ายคมนาคมใช้ติดต่อดระดับภาค เส้นทางหลักคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 เป็นเส้นทางเก่าแก่ที่ใช้ติดต่อกับภาคเหนือมานาน ปัจจุบันไม่นิยมใช้เส้นทางนี้เพราะมีถนนสายเอเชียที่มีขนาดช่องการจราจรที่มากกว่า ระยะทางในการเดินทางสั้นกว่าและสะดวกกว่า ถึงแม้จะลดความนิยมการใช้บริการในถนนสายดังกล่าว แต่ในทางกลับกันความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนมากขึ้น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงเลือกใช้ทางหลวงหมายเลข 1 ในการเดินทางไปภาคเหนือ การเดินทางไปภาคเหนือไม่ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1 ตลอดสายเพราะจะมีเส้นทางคดเคี้ยวแต่จะเข้าสู่เส้นทางไปภาคเหนือที่ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นถนนคู่ขนานไปกับถนนสายเอเชีย

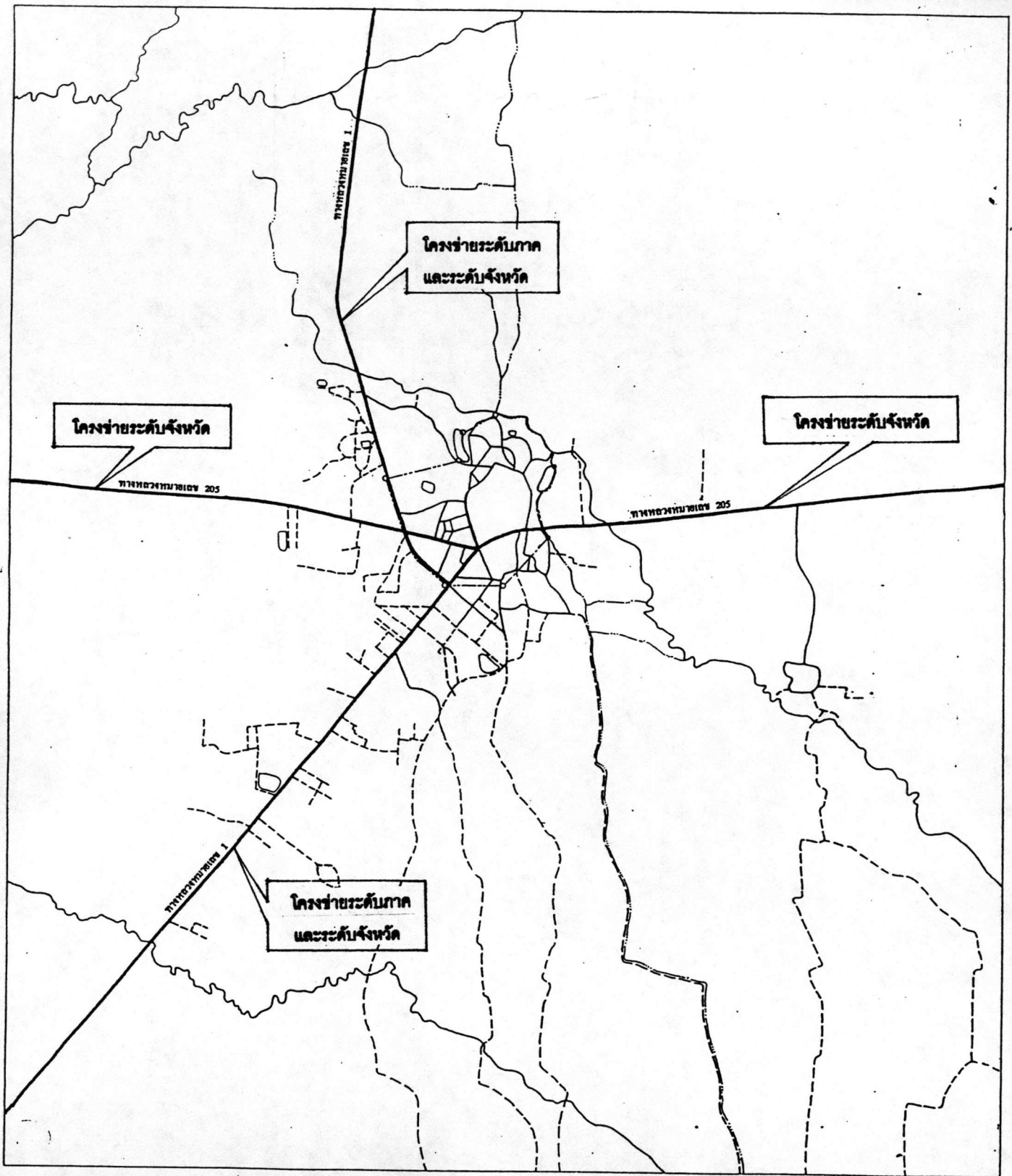
2) โครงการคมนาคมใช้ติดต่อระดับจังหวัด เส้นทางหลักยังคงเป็นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 เป็นเส้นทางสำคัญของจังหวัดที่ใช้ติดต่อกับจังหวัดข้างเคียง ทางทิศใต้ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมเข้าสู่จังหวัดสระบุรี และจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลางตอนล่าง ทางทิศเหนือเป็นเส้นทางคมนาคมเข้าสู่จังหวัดชัยนาทและนครสวรรค์ เส้นทางรองคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 เป็นถนนผ่านแนวตะวันออกไปตะวันตก โดยทางตะวันออกเป็นเส้นทางคมนาคมเข้าสู่จังหวัดชัยภูมิและจังหวัดนครราชสีมา ทางทิศตะวันตกใช้เป็นเส้นทางคมนาคม ติดต่อกับจังหวัดสิงห์บุรี

3) การคมนาคมใช้ติดต่อชุมชนภายในจังหวัด ชุมชนเมืองโคกสำโรงเป็นชุมชนที่อยู่บริเวณกึ่งกลางจังหวัด ทำให้สามารถติดต่อกับชุมชนภายในจังหวัดได้อย่างสะดวก ทิศเหนือติดต่อกับชุมชนเมืองหนองม่วง โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 เป็นระยะทาง 28 กิโลเมตร ทิศใต้ติดต่อกับชุมชนเมืองลพบุรี ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและศูนย์ราชการของจังหวัด โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 เป็นระยะทาง 35 กิโลเมตร ทิศตะวันออกติดต่อกับชุมชนเมืองชัยบาดาล โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 เป็นระยะทาง 50 กิโลเมตร ทิศตะวันตกติดต่อกับชุมชนเมืองบ้านหมี่ โดยทางหลวงหมายเลข 205 เป็นระยะทาง 18 กิโลเมตร

4) การคมนาคมในระดับเมือง ในชุมชนเมืองโคกสำโรงมีโครงการขุดการคมนาคมที่ไม่ซับซ้อนมากนัก มีถนนหลัก ๆ ที่สำคัญดังนี้

ถนนประชาวิถิ เป็นถนนเข้าเมืองมาจากชุมชนเมืองบ้านหมี่ ขนาดความกว้าง 25 เมตร 4 ช่องจราจร ผ่านย่านพาณิชย์ของชุมชนนับว่ามีความสำคัญระดับหนึ่ง

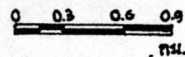
ถนนศรีสำโรง เป็นถนนภายในเมืองลักษณะเป็นรูปเกือกม้าจุดเริ่มต้นอยู่ที่วงเวียนศรีสำโรง สิ้นสุดที่จุดบรรจบกับถนนสุรนารายณ์(ทางหลวงหมายเลข 205) กว้างสุดเมื่อผ่านย่านพาณิชย์ขนาดความกว้าง 25 เมตร 4 ช่องจราจร ความกว้างจะลดลงเมื่อผ่านย่านพักอาศัยกว้าง 6 เมตร 2 ช่องจราจร

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง โครงการการคมนาคมของชุมชนเมืองโคกสำโรง

สัญลักษณ์

บัณฑิตศึกษา

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กม.

ชนิดฉിൽ จีระพันธ์ โภคพรวน รหัส C535191

ที่มา

แผ่นที่

4-3

ถนนสุรนารายณ์ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ช่วงโคกสำโรง-ลพบุรี) เป็นถนนเข้าเมืองมาจากจังหวัดลพบุรี ขนาดความกว้างเฉพาะในเขตเทศบาลมีความกว้าง 30 เมตร 6 ช่องจราจร ส่วนนอกเขตความกว้างของผิวถนน 12 เมตร 2 ช่องจราจร

ถนนสุรนารายณ์ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 โคกสำโรง-ชัยบาดาล) เป็นถนนเข้าสู่เมืองมาจากอำเภอชัยบาดาล ขนาดความกว้าง 25 เมตร 4 ช่องจราจร

ถนนสายรองของชุมชนเมืองที่สำคัญ คือ

ถนนเทอดเกียรติ เริ่มจากแยกถนนศรีสำโรงหน้าว่าการอำเภอโคกสำโรงไปทางทิศเหนือผ่านตลาดสดเทศบาล ศาลเจ้าโคกสำโรงเข้าสู่ชุมชนหนองพิมานซึ่งเป็นชุมชนนอกเขตเทศบาลแต่มีความหนาแน่นรองจากชุมชนในเขตเทศบาล เมื่อเทียบกับชุมชนนอกเขตเทศบาลด้วยกัน จากนั้นถนนเทอดเกียรติจะสิ้นสุดเมื่อไปบรรจบกับถนนพหลโยธินที่บ้านหนองแร้ง

ข. การขนส่ง

การขนส่งของชุมชนเมืองโคกสำโรง สามารถกระทำได้วิธีเดียวคือ การขนส่งทางบก ซึ่งใช้รถยนต์เป็นหลัก สามารถแบ่งได้ 3 ระดับ ดังนี้

- ระดับการขนส่งระหว่างจังหวัด
- ระดับการขนส่งภายในจังหวัด
- ระดับการขนส่งภายในชุมชน

1) ระดับการขนส่งระหว่างจังหวัด

การขนส่งระหว่างจังหวัดเป็นการขนส่งทั้งสินค้าและคน การขนส่งสินค้าส่วนใหญ่จะใช้ยานพาหนะประเภทบรรทุกโดยเจ้าของกิจการเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด ส่วนการขนส่งคน

สัญลักษณ์

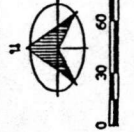
- === ถนนหินแข็ง
- === ถนนหินอ่อน
- ☐ แหล่งน้ำ
- หลักเขตและเส้นแบ่งเขตเทศบาล

1. สถานีขนส่งข้ามภาคโตกสำโรง
2. บ้ายจอดรถไปลำน้ำรวมน
3. บ้ายจอดรถไป อ. สระบุรี และ บ้านเทนิยต
4. บ้ายจอดรถไปบ้านห้วยโป่งและบ้านทอมน้ำขาว
5. บ้ายจอดรถไปบ้านดงมะระ
6. บ้ายจอดรถไป อ.บ้านหมี่ จ. สิงห์บุรี และ จ. สุพรรณบุรี
7. บ้ายจอดรถไป อ. พนมสัถ
8. บ้ายจอดรถไป อ. พนองม่วง และ อ. โทกเจริญ
9. บ้ายจอดรถไป อ. ศากตีสี่และ จ. นครสวรรค์

ที่มา: จากภาพถ่ายทางอากาศ

แสดง:

สถานีขนส่ง

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิสิต จักรพันธ์ โทกธรรม รหัส ๐ ๖๖๖๐๑

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมือง
โตกสำโรง จังหวัดลพบุรี
แผนที่
๔-๘

จะใช้รถยนต์โดยสารเป็นยานพาหนะในการขนส่ง โดยมีสถานีขนส่งอยู่ที่เคแอลด์ และจอดตามป้ายรถเมล์เดิมในย่านชุมชน (แผนที่ 4.5) โดยมีเส้นทางเดินรถทั้งหมด 14 สาย แยกเป็นรถปรับอากาศ 5 สาย และรถธรรมดา 9 สาย ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.1

2) ระดับการขนส่งภายในจังหวัดและชุมชนใกล้เคียง

การขนส่งภายในจังหวัดและชุมชนใกล้เคียงของชุมชนเมืองโคกสำโรง ถ้าเป็นการขนส่งภายในจังหวัดกับชุมชนซึ่งอยู่ห่างไกลกับชุมชนเมืองโคกสำโรงมาก ๆ ก็สามารถใช้บริการรถโดยสารประจำทางร่วมกับการขนส่งระหว่างจังหวัดได้โดยสะดวก ส่วนการขนส่งกับชุมชนใกล้เคียงเป็นการขนส่งโดยรถโดยสารขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทำรถจะอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรง บริเวณถนนรอบ ๆ ตลาดสดวัดนา โดยมีเส้นทางเดินรถทั้งหมด 16 สายดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.2

3) ระดับการขนส่งภายในชุมชน

การขนส่งภายในชุมชนเมืองโคกสำโรง เป็นการขนส่งในระยะทางใกล้ ๆ ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนเมืองโคกสำโรงมีขนาดเล็ก ผู้ใช้บริการจะอยู่ในเขตเมือง การให้บริการแบ่งประเภทตามชนิดของพาหนะดังนี้

1. รถสามล้อถีบ ให้บริการกับผู้โดยสารทั่วไป การขนส่งผู้โดยสารจำนวนมากสุดครั้งละ 2 คน จุดหมายตามแต่ผู้โดยสารจะไปทั้งนี้จะอยู่ในเขตชุมชน อัตราค่าโดยสารขึ้นอยู่กับระยะทาง บริเวณจุดจอดรับผู้โดยสารจะอยู่รอบ ๆ ย่านพาณิชย์และสถานีขนส่ง
2. รถจักรยานยนต์รับจ้าง ให้บริการแก่ผู้โดยสารทั่วไป การขนส่งผู้โดยสารครั้งละ 1 คน มากสุดไม่เกิน 2 คน จุดหมายแล้วแต่ผู้โดยสารจะเป็นผู้กำหนดแต่ไปไกลเกินไป ขอบเขตการให้บริการจะกว้างกว่ารถสามล้อถีบ อัตราค่าโดยสารขึ้นอยู่กับระยะทาง บริเวณจุดจอดรับผู้โดยสารจะอยู่รอบ ๆ ย่านพาณิชย์ ป้ายรถเมล์และสถานีขนส่ง

ตารางที่ 4.1 รถโดยสารประจำทางระหว่างชุมชนเมืองโคกสำโรงกับต่างจังหวัด

สาย	เส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	จำนวน เที่ยว/วัน	จำนวน (คัน)	ชนิดรถโดยสาร
919	บ้านหมี่-กรุงเทพฯ	208	10	10	ปรับอากาศ
651	แม่สาย-นครราชสีมา	929	7	7	"
635	เชียงใหม่-นครราชสีมา	777	8	8	"
659	เชียงใหม่-ระยอง	897	4	4	"
660	แม่สาย-นครราชสีมา	1,018	4	4	"
121	นครสวรรค์-นครราชสีมา	327	8	8	ธรรมดา
651	แม่สาย-นครราชสีมา	929	2	2	"
635	เชียงใหม่-นครราชสีมา	777	10	10	"
659	เชียงใหม่-ระยอง	897	2	2	"
660	แม่สาย-พัทลุง	1,018	2	2	"
105	ลพบุรี-ศาลายา	102	66	41	"
462	โคกสำโรง-สุพรรณบุรี	143	32	32	"
109	ลพบุรี-หล่มสัก	282	26	26	"
303	ลพบุรี-ตะพานหิน	206	4	4	"

ที่มา : สำนักงานขนส่งอำเภอโคกสำโรง

ตารางที่ 4.2 รถโดยสารขนาดเล็กประจำทางระหว่างชุมชนเมืองโคกสำโรงกับชุมชนใกล้เคียงภายในจังหวัดลพบุรี

สาย	เส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	จำนวน เที่ยว/วัน	จำนวน (คัน)	ค่าโดยสาร (บาท)
2122	โคกสำโรง-บ้านหมี่	19	45	45	6
2124	โคกสำโรง-หนองม่วง	19	23	23	7
2299	โคกสำโรง-โคกเจริญ	59	6	12	15
12009	โคกสำโรง-สระโบสถ์	38	21	29	10
12009	โคกสำโรง-ทุ่งท่าช้าง	32	6	3	10
2122	โคกสำโรง-ถลุงเหล็ก	4	18	6	2
2122	โคกสำโรง-วังจั่น	7	15	5	3
-	โคกสำโรง-ห้วยโป่ง	12	37	37	5
-	โคกสำโรง-วังเพลิง	15	15	5	4
-	โคกสำโรง-วังแก้ว	10	12	6	4
-	โคกสำโรง-วังหัวแหวน	10	6	2	4
-	โคกสำโรง-ชอนอุดม	15	6	2	7
-	โคกสำโรง-สะแกกราบ	18	16	8	7
-	โคกสำโรง-พะเนียด	9	15	5	3
-	โคกสำโรง-เขาหลอม	23	10	5	6
-	โคกสำโรง-คลองเกตุ	4	10	5	3

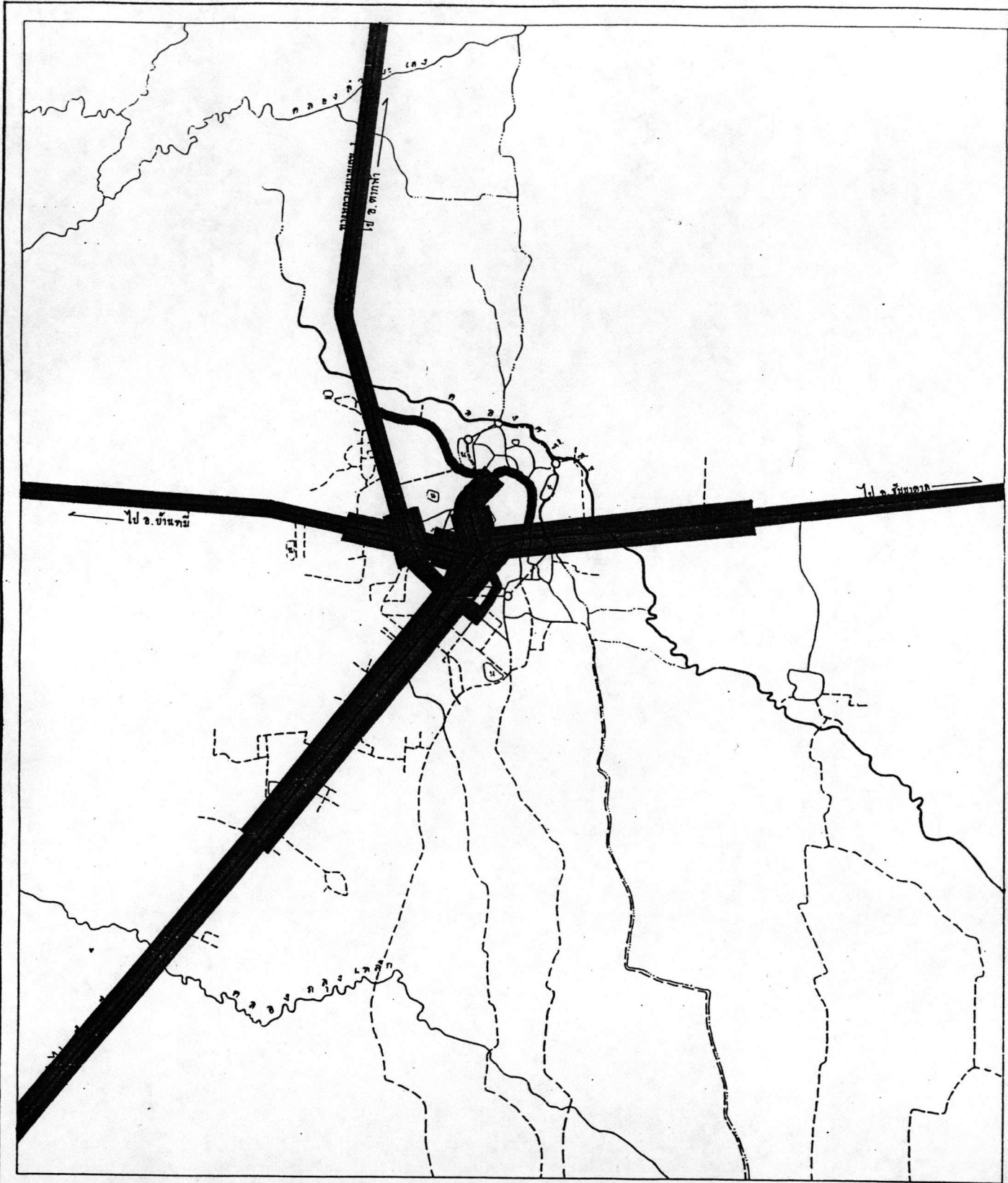
ที่มา : สำนักงานขนส่งอำเภอโคกสำโรงและการสำรวจ

หมายเหตุ เส้นทางรถขนส่งที่ไม่มีสายการเดินรถเพราะว่าแต่ละชุมชนบริหารจัดการประจำทางเอง

การขนส่งของชุมชนเมืองโคกสำโรง จะมีจุดรับ-ส่งกระจายอยู่โดยรอบ ๆ ชุมชน แต่มีสถานีขนส่งเป็นสถานีหลักสำหรับรับ-ส่งผู้โดยสาร ซึ่งเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางในการเดินทางติดต่อกับต่างจังหวัดหรือชุมชนที่สำคัญ ๆ ภายในจังหวัด เช่น ตัวเมืองลพบุรีและชุมชนที่รถประจำทางผ่าน ส่วนในย่านชุมชนซึ่งเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรม จะเป็นจุดรถประจำทางขนาดเล็ก ซึ่งใกล้แหล่งจับจ่าย ซื้อสินค้าและขนส่งกลับชุมชน ปัจจุบันสะดวกในการสัญจร เพื่อความเป็นระเบียบและความคล่องตัวในการสัญจร ควรมีการจัดระเบียบในการจอดรถของรถโดยสารในย่านพาณิชยกรรม ส่วนรถสามล้อถีบและรถจักรยานยนต์รับจ้าง ซึ่งจอดรถในบริเวณใกล้เคียงกันไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

ค. ปริมาณการจราจร

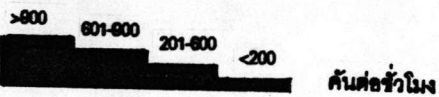
การจราจรภายในชุมชนเมืองโคกสำโรง ส่วนใหญ่จะมีความหนาแน่นตามถนนสายหลักของชุมชนในช่วงเช้าวัน โดยเฉพาะในย่านพาณิชย์ โดยเฉพาะบริเวณรอบ ๆ ตลาดสดเอกราช ได้แก่ ถนนประชาวิถี ถนนศรีสำโรง และในซอยวัฒนา ซึ่งเป็นซอยที่ใช้เข้าสู่บริเวณตลาดสดวัฒนา ส่วนตามถนนพหลโยธินและถนนสุนทรารามซึ่งเป็นถนนสายหลักใช้ติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ มีปริมาณการจราจรพอสมควรแต่ไม่ถึงกับมากจนเกิดเป็นปัญหาการจราจร เมื่อพิจารณาถึงปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อชั่วโมง ในช่วงเช้าวัน (07.00-09.00 น.) และ (16.00-17.00 น.) พบว่าถนนที่มีปริมาณการจราจรหนาแน่นมากที่สุด คือถนนศรีสำโรง มีปริมาณการจราจรเฉลี่ย 1320 คันต่อชั่วโมง รองลงมาคือถนนประชาวิถีเฉลี่ย 1301 คันต่อชั่วโมง ถนนพหลโยธิน (ช่วงโคกสำโรง-ลพบุรี) เฉลี่ย 1298 คันต่อชั่วโมง ถนนสุนทราราม (โคกสำโรง - ชัยบาดาล) เฉลี่ย 1162 คันต่อชั่วโมง ถนนพหลโยธิน (ช่วงโคกสำโรง-หนองม่วง) เฉลี่ย 643 คันต่อชั่วโมง ถนนประชาวิถี (ช่วงโคกสำโรง-บ้านหมี่) เฉลี่ย 715 คันต่อชั่วโมง จะพบว่า การจราจรในเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรง มีการจราจรหนาแน่นมากที่สุด โดยเฉพาะย่าน

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง **ปริมาณการจราจรในชั่วโมงเร่งด่วน**

สัญลักษณ์

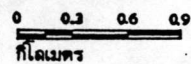
- ถนนหินแข็ง
- - - ถนนหินอ่อน
- ~ คลอง
- เขตเทศบาล

บัณฑิตศึกษา

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อผู้จัดทำ: จิระพันธ์ โลกพราน รหัส: C535191

ที่มา

กรมการผังเมือง

แผ่นที่

4-5

พาณิชย์กรรมโดยเฉพาะถนนศรีสำโรงและถนนประชาวิถี ทั้งนี้จะพบว่ามีการใช้ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์มากที่สุด และพบว่าในชุมชนจะมีการนิยมนำใช้รถจักรยานยนต์ 2 ล้อ เป็นพาหนะใช้การเดินทาง ทั้งนี้เพราะชุมชนเมืองโคกสำโรงมีขนาดเล็ก ส่งผลให้ความนิยมการใช้พาหนะประเภทดังกล่าวมากกว่า

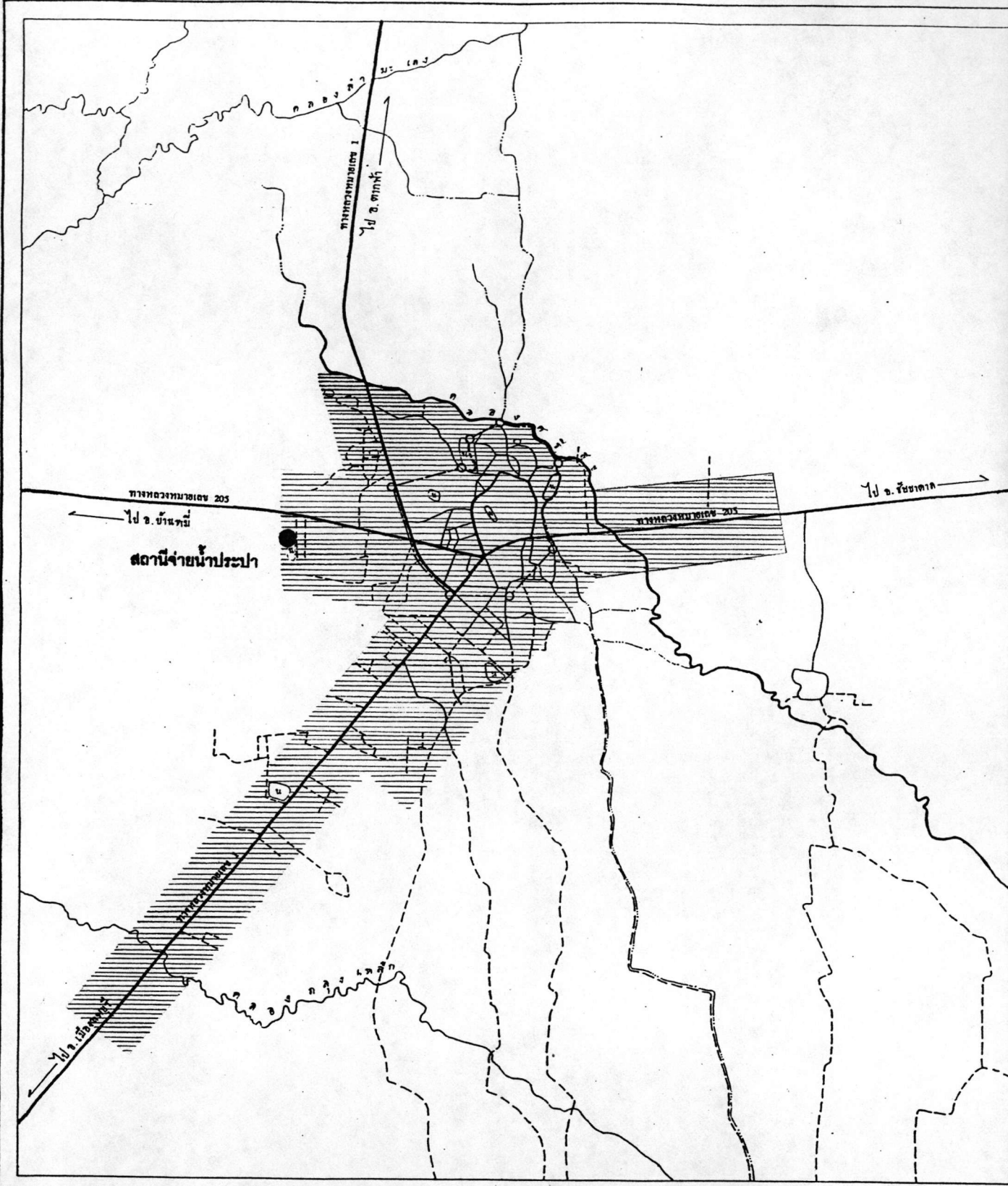
4.2.4 สาธารณูปโภค

ก. การไฟฟ้า

ชุมชนเมืองโคกสำโรงและพื้นที่ต่อเนื่องได้รับการบริการจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) อำเภอโคกสำโรง มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ถนนประชาวิถี (โคกสำโรง-บ้านหมี่) นอกเขตเทศบาล ได้รับกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สถานีย่อยลพบุรีและสถานีย่อยอำเภอชัยบาดาล ปริมาณการจ่ายไฟของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอโคกสำโรง ในปี 2536 เป็นปริมาณ 2,368.51 กิโลวัตต์ต่อเดือน ในอนาคต กฟภ. มีโครงการขยายปริมาณการจ่ายไฟเพื่อรองรับการขยายตัวของผู้ใช้ไฟฟ้าในปี 2540 โดยเพิ่มจากเดิมเป็น 2,945 กิโลวัตต์ต่อเดือน ปัจจุบันการบริการไฟฟ้าของ กฟภ. สามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่ในตัวเมืองชุมชนเมืองโคกสำโรง และทุกหมู่บ้านในอำเภอโคกสำโรง

ข. การประปา

ชุมชนเมืองโคกสำโรงและพื้นที่ต่อเนื่อง ได้รับบริการประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค มีสำนักงานตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี สถานีกรองและจ่ายน้ำตั้งอยู่ที่ถนนประชาวิถี (โคกสำโรง-บ้านหมี่)นอกเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรง การให้บริการครอบคลุมพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรงและพื้นที่โดยรอบ เป็นการให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 4 ตารางกิโลเมตร แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตประปาได้จากคลองชลประทาน ในอำเภอบ้านหมี่ ซึ่งห่าง

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

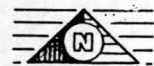
แสดง พื้นที่ให้บริการน้ำประปาในชุมชนเมืองโคกสำโรง

สัญลักษณ์

พื้นที่ให้บริการน้ำประปา

- ถนนพื้นแข็ง
- - - ถนนพื้นอ่อน
- ~ คลอง
- เขตเทศบาล

0 0.3 0.6 0.9
กิโลเมตร

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชนิดฉลุ จระพันธ์ โลกพราน รหัส C535191

ที่มา
สำนักงานประปาส่วนภูมิภาค
อำเภอบ้านหมี่

แผ่นที่
4-6

จากชุมชนเมืองโคกสำโรง เป็นระยะทาง 17 กิโลเมตร และน้ำดิบจากน้ำใต้ดิน เป็นบ่อบาดาล จำนวน 3 บ่อ ชุดลึกประมาณ 52 เมตร สูบน้ำรวมกันทั้ง 3 บ่อ ได้ประมาณ 90 ลูกบาศก์เมตร ต่อชั่วโมง กำลังการผลิตประปาสำหรับให้บริการแก่ชุมชนเมืองโคกสำโรงและข้างเคียง สามารถผลิตได้เป็นปริมาณ 6,537 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน การจำหน่ายให้กับประชาชนเป็นปริมาณ 4,160 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยน้ำใช้เฉลี่ยประมาณ 60 ลิตรต่อคนต่อวัน ส่วนท่อส่งน้ำประปามีขนาด ตั้งแต่ 100 มม. จนถึง 250 มม. ชนิด Asbestos cement หรือ Ac เป็นท่อเหล็กและจ่ายเข้า บ้านเรือนตามท่อแยกขนาด 30 มม.

ในอนาคตการประปาส่วนภูมิภาคจะเพิ่มกำลังผลิตน้ำประปาเพื่อให้เพียงพอต่อการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลเป็นปริมาณร้อยละ 10 ของทุกปี

ค. การโทรศัพท์

ชุมชนเมืองโคกสำโรง ได้รับการบริการโทรศัพท์จากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย สำนักงานอำเภอโคกสำโรง มีที่ตั้งอยู่ที่ถนนพหลโยธิน (โคกสำโรง-หนองม่วง) ปัจจุบันการให้บริการแก่พื้นที่ชุมชนด้วยรหัสพื้นที่ 036 จำนวนหมายเลขทั้งสิ้น 1,000 หมายเลข จำนวนคู่สายที่เปิดใช้ในปัจจุบันทั้งสิ้น 947 คู่สาย ในจำนวนนี้เป็นคู่สายสำหรับที่พักอาศัย 849 หมายเลข สำหรับชุมสาย 15 หมายเลข หน่วยงานราชการ 46 หมายเลข และโทรศัพท์สาธารณะ 14 หมายเลข ปัจจุบันมีผู้ขอหมายเลขคงค้าง 393 ราย

ด้านการบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ มีให้บริการโดยกรมไปรษณีย์โทรเลข ๗. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข อำเภอโคกสำโรง

ง. การระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม

สถานการณ์ระบายน้ำในปัจจุบันของชุมชนเมืองโคกสำโรง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเป็นระบบระบายน้ำรวม คือเป็นการระบายน้ำทั้งน้ำฝนและน้ำโสโครก รวมอยู่ในระบบเดียวกัน โดยระบายลงสู่ที่ริมถนนต่าง ๆ ในเขตเทศบาล จากนั้นจะระบายต่อสู่คลองสาธารณะคือคลองศรีสุก โดยไม่มีการบำบัดให้สะอาดก่อน ปัจจุบันถนนและซอยต่าง ๆ ที่สำคัญเฉพาะในเขตเทศบาลจะมีที่ระบายน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.60 - 1.00 เมตร อยู่สองข้างทาง

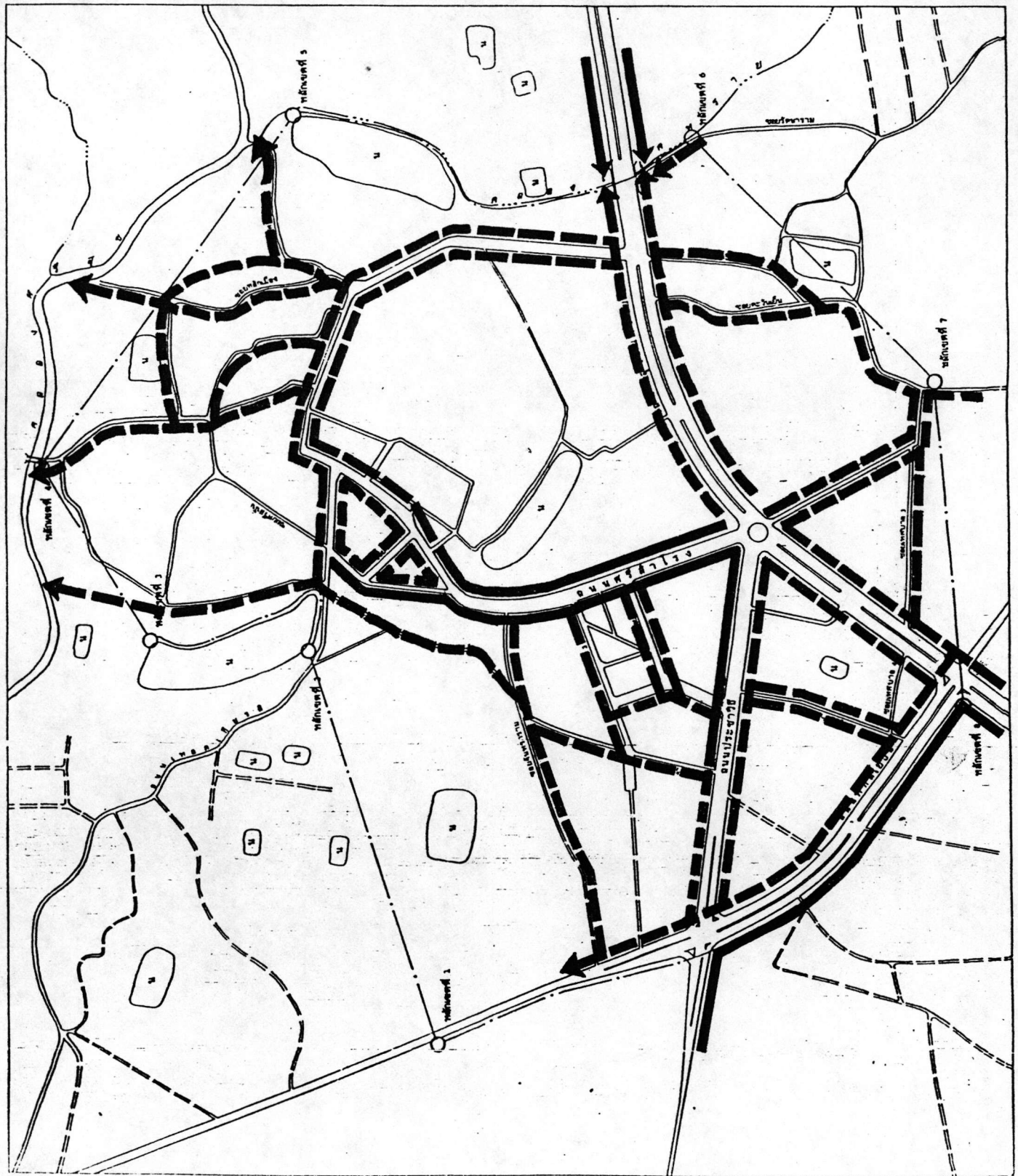
ด้านน้ำท่วมในเขตชุมชนไม่ค่อยเกิดทั้งนี้เนื่องจากภูมิประเทศเป็นที่สูงและลาดจากใต้ไปเหนือ จะมีเพียงช่วงฤดูฝน เนื่องจากการระบายน้ำลงท่อไม่ทัน วิกฤตการณ์นี้จะเกิดขึ้นช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่มีน้ำท่วมขังในพื้นที่ก็ได้ ในส่วนพื้นที่ชุมชนซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาลมีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน เนื่องจากการระบายน้ำไม่ดีเท่าที่ควรเพราะมีการขุดดินเป็นร่องระบายน้ำ และปล่อยให้ไหลไปตามร่องน้ำธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้น้ำระบายไม่ทันเกิดการขัง แต่ก็ไม่ทำให้เดือดร้อนมากนักเพราะไม่นานก็จะแห้งไปเอง

จ. การบรรเทาสาธารณภัย

การบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอโคกสำโรง อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลโคกสำโรง ในการบรรเทาสาธารณภัยจะใช้แหล่งน้ำจาก หัวประปาของการประปาส่วนภูมิภาค น้ำบาดาลในบริเวณที่ทำการ 1 บ่อ และสระน้ำสาธารณะในชุมชนจำนวน 5 แห่ง รถน้ำความจุ 12,000 ลิตร จำนวน 2 คัน เครื่องดับเพลิงสารเคมีจำนวน 115 เครื่อง แต่อย่างไรก็ตามแม้เครื่องมือครบคั้น การดับเพลิงแต่ละครั้งก็ยังขอความช่วยเหลือจากสถานีดับเพลิงใกล้เคียงอื่น ๆ

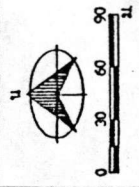
สัญลักษณ์

- ==== ถนนหินแข็ง
- ==== ถนนหินอ่อน
- ☐ แหล่งน้ำ
- หลักเขตและเส้นแบ่งเขตเทศบาล
- ▬▬▬ ท่อขนาด Ø 0.60 ม.
- ▬▬▬ ท่อขนาด Ø 1.00 ม.

ที่มา: เทศบาลตำบลโคกสำโรง

ขนาดและทิศทางการระบายน้ำ

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้จัดทำ: จุระพันธ์ โคกพราน รหัส C 55501

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมือง
โคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
วันที่ 7-7

ฉ. การกำจัดขยะมูลฝอย

การจัดระบบกำจัดขยะจะมีเฉพาะในเขตเทศบาลเท่านั้น ซึ่งขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ได้จาก บ้านเรือน ตลาด บนถนนและที่สาธารณะต่าง ๆ โดยปริมาณขยะจะมีเฉลี่ยประมาณ 15-30 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ซึ่งทางเทศบาลสามารถจัดเก็บได้ประมาณ 15-25 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ทั้งนี้เนื่องจากมีการทิ้งขยะทั้งวัน แหล่งที่มีขยะมากที่สุดได้ตลาดสดวัดนาปริมาณขยะต่อวันมีประมาณ 5-7 ลูกบาศก์เมตร อุปกรณ์ในการจัดเก็บขยะโดยเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบ มีรถบรรทุกขยะความจุ 15 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 4 คัน รถเข็นขยะความจุ 0.5 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 10 คัน ถึงขยะความจุ 0.05 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 80 ใบ เวลาในการจัดเก็บขยะเริ่มปฏิบัติตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 18.00 น. โดยรถขยะทำการขนขยะจำนวน 3-4 เที่ยวต่อวัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณขยะ การกำจัดขยะกระทำโดยนำขยะกองกับพื้นและเผา โดยสถานที่ทิ้งขยะอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลโคกสำโรง อ.โคกสำโรง มีเนื้อที่ 6 ไร่ ห่างจากตัวชุมชนเมืองโคกสำโรงเป็นระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร การจัดเก็บขยะของเทศบาลคิดค่าบริการต่อเศษสถานหรืออาคารบ้านเรือนทั่วไป ซึ่งประมาณขยะไม่เกิน 20 กิโลกรัมต่อวัน คิดอัตราค่าบริการเดือนละ 8 บาท ถ้าปริมาณมากกว่านี้แล้วแต่จะตกลงกันระหว่างผู้ใช้บริการกับพนักงานเก็บ

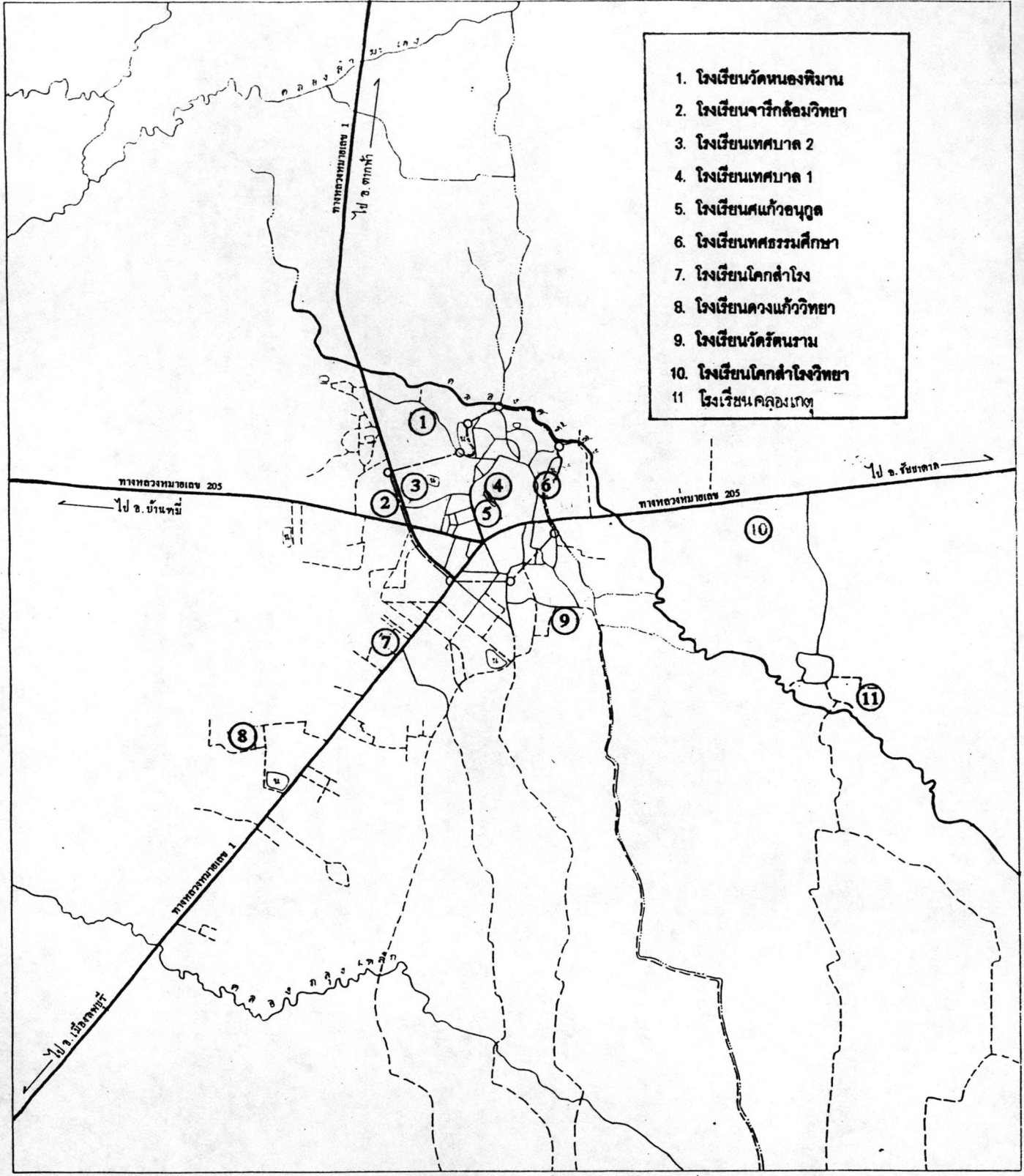
โครงการในอนาคตในการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลโคกสำโรงจะทำการซื้อที่ดินในการกำจัดขยะเพิ่มเติมและทำการเปลี่ยนวิธีกำจัดจากกองกับพื้นแล้วเผามาเป็นเผาด้วยเตา

4.2.5 สาธารณูปการ

ก. สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่เยาวชนในชุมชนทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ชีวิตที่สามารถทำการศึกษได้ในห้องเรียน ซึ่ง

1. โรงเรียนวัดหนองพิมาน
2. โรงเรียนจารึกล้อมวิทยา
3. โรงเรียนเทศบาล 2
4. โรงเรียนเทศบาล 1
5. โรงเรียนศนแก้วอนุต
6. โรงเรียนศรธรรมศึกษา
7. โรงเรียนโคกสำโรง
8. โรงเรียนดวงแก้ววิทยา
9. โรงเรียนวัดรัตนาราม
10. โรงเรียนโคกสำโรงวิทยา
11. โรงเรียนคลองเกตุ

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

<p>แสดง ที่ตั้งโรงเรียนในชุมชนเมืองโคกสำโรง</p>	<p>บัณฑิตศึกษา ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p>ชื่อ นิสิต จิระพันธ์ โสภพราน รหัส C535191</p>
<p>สัญลักษณ์</p> <p>○ ที่ตั้งโรงเรียน</p>	<p>ที่มา</p> <p>จากการสำรวจ</p> <p>แผนที่</p> <p>4-8</p>

จะทำให้เขาวิช่นสามารถออกมาอยู่ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ การให้บริการด้านการศึกษาในชุมชนมีสถานศึกษาทั้งสิ้น 11 แห่ง มีจำนวนนักเรียน 5,785 คน จำนวนครู 328 คน และจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 189 ห้อง โดยมีการเรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเป็นโรงเรียนของรัฐบาล 8 แห่ง โรงเรียนเอกชน 3 แห่ง อัตราส่วนโดยรวมครูต่อนักเรียน 1 ต่อ 8 คนและอัตราส่วนห้องเรียนต่อนักเรียน 1 ต่อ 31 เมื่อเทียบกับมาตรฐานซึ่งกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ในอัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1:คน และห้องเรียนต่อนักเรียน 1:คน จะเห็นว่าอัตราส่วนใกล้เคียงกับมาตรฐานที่ทางกระทรวงศึกษากำหนด

ในส่วนระดับการศึกษาในพื้นที่ศึกษามีจำนวนนักเรียนแต่ละระดับดังนี้

ระดับก่อนประถมศึกษา	มีนักเรียน	791 คน	ร้อยละ 13.67
ระดับประถมศึกษา	มีนักเรียน	2,927 คน	ร้อยละ 50.60
ระดับมัธยมต้น	มีนักเรียน	1,415 คน	ร้อยละ 24.46
ระดับมัธยมปลาย	เป็นนักเรียน	652 คน	ร้อยละ 11.27

จะเห็นว่าจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษามากที่สุด และจะลดลงเมื่อเข้ามัธยมต้นและปลาย ทั้งนี้เนื่องจากพอจบมัธยมต้น นักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกเข้าไปเรียนต่อมัธยมปลายและสายอาชีพศึกษา ในอำเภอเมืองลพบุรี

จ. สถานบริการสาธารณสุข

การบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ถือได้ว่าเป็นบริการขั้นพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่ง จากการสำรวจในเขตพื้นที่ศึกษา มีสถานบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ประกอบด้วยโรงพยาบาลโคกสำโรง เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 90 เตียง 1 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 1 แห่ง สาธารณสุขเทศบาลตำบลโคกสำโรง 1 แห่ง สถานีอนามัย 1 แห่ง คลินิกรักษาโรคทั่วไป 15 แห่ง คลินิกทันตกรรม 2 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 16 แห่ง โดยมีบุคลากรด้านสาธารณสุขประกอบด้วย แพทย์ 12 คน พยาบาล 30 คน ผู้ช่วยพยาบาล 67 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 12 คน อัตราส่วนแพทย์ พยาบาลและเตียงคนไข้ ต่อ ประชากรดังนี้

	อัตราส่วน	รัฐบาลกำหนด
แพทย์ต่อประชากร	1:1,245	1:18,700
พยาบาลต่อประชากร	1:605	1:1,900
เตียงคนไข้ต่อประชากร	1:353	1:1,617

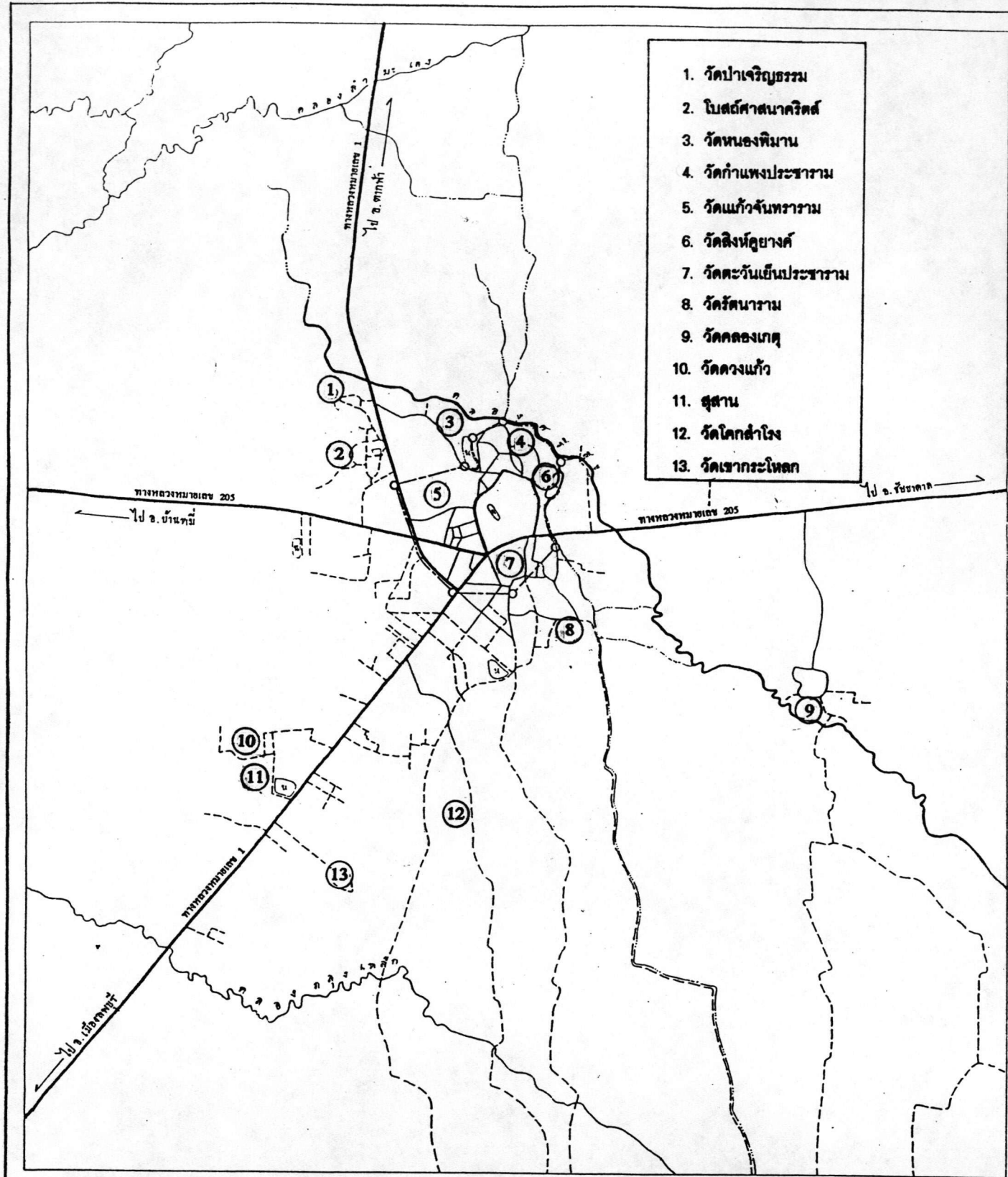
พิจารณาจากอัตราส่วนข้างบนจะเห็นว่าอัตราของบุคลากรทางการแพทย์และเตียงคนไข้สูงกว่ารัฐบาลกำหนด ฉะนั้นการให้บริการด้านสาธารณสุขจึงเพียงพอต่อการให้บริการชุมชน

ค. ศาสนสถาน

ศาสนสถานในชุมชนโคกสำโรงส่วนใหญ่จะมีที่ตั้งกระจายอยู่ทั่วชุมชน โดยมีทั้งหมด 14 แห่ง เป็นวัดในศาสนาพุทธ 10 แห่ง โบสถ์คริสต์จักร 1 แห่ง และศาลเจ้า 3 แห่ง โดยในเขตเทศบาลมีวัดมากถึง 6 แห่ง ศาลเจ้า 2 แห่ง รวม 8 แห่ง ที่เหลือกระจายอยู่ตามแหล่งชุมชนโดยรอบ ส่วนโบสถ์คริสต์จักร ตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านหนองแวง นอกเขตเทศบาลทางทิศเหนือ วัดที่สำคัญของชุมชนมีจำนวน 3 วัด คือวัดสิงห์คูยาว วัดแก้วจันทรราม ทั้งสองวัดตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และวัดคลองเกตุ ตั้งอยู่ในชุมชนบ้านคลองเกตุ บริเวณหลังโรงเรียนโคกสำโรงวิทยา เป็นวัดที่มีหลวงพ่อฤๅษี เป็นเจ้าอาวาสที่ประชาชนให้ความเลื่อมใสมากที่สุด

ง. ตลาดสด

ในชุมชนโคกสำโรงมีตลาดสด 2 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลทั้งหมด เป็นตลาดสดเทศบาล 1 แห่ง และตลาดสดเอกชน 1 แห่ง ตลาดสดเทศบาลตั้งอยู่ตรงข้ามที่ว่าการอำเภอและสำนักงานเทศบาลตำบลโคกสำโรง บริเวณต้นซอยเทอดเกียรติ เป็นตลาดสดที่ดำเนินกิจการมาควบคู่กับชุมชน ปัจจุบันได้รับความนิยมน้อยลง จะขายสินค้าเฉพาะช่วงเช้าเท่านั้น

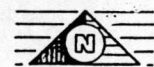
แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง ที่ตั้งศาสนสถานในชุมชนเมืองโคกสำโรง

สัญลักษณ์

○ ที่ตั้งศาสนสถาน

- ถนนหินแข็ง
- - - ถนนหินอ่อน
- ~ คลอง
- เขตเทศบาล

บัณฑิตศึกษา

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

0 0.3 0.6 0.9

กิโลเมตร

ชื่อนิติกร สุระพันธ์ โภทพราน รหัส C535191

ที่มา

จากการสำรวจ

แผ่นที่

4-9

การให้บริการจะให้บริการเฉพาะภายในชุมชน จะมีนอกชุมชนบ้างแต่ไม่มากนัก ส่วนตลาดสดเอกชนหรือตลาดสดวิสาหกิจ ตั้งอยู่บริเวณถนนศรีสำโรง ซอยวัฒนา เป็นตลาดเปิดบริการหลังตลาดสดเทศบาล แต่ด้วยทำเลและความหลากหลายของชนิดสินค้ามีมากกว่า โดยสินค้าเป็นของที่มียุขู่ทั้งในท้องถิ่น ชุมชนข้างเคียงภายในจังหวัดและต่างจังหวัด ทำให้เกิดความนิยมใช้บริการมากกว่าตลาดอื่น ๆ ตลาดสดวิสาหกิจเปิดบริการค้าขายตั้งแต่เช้า จนตลาดวายในตอนช่วงบ่าย

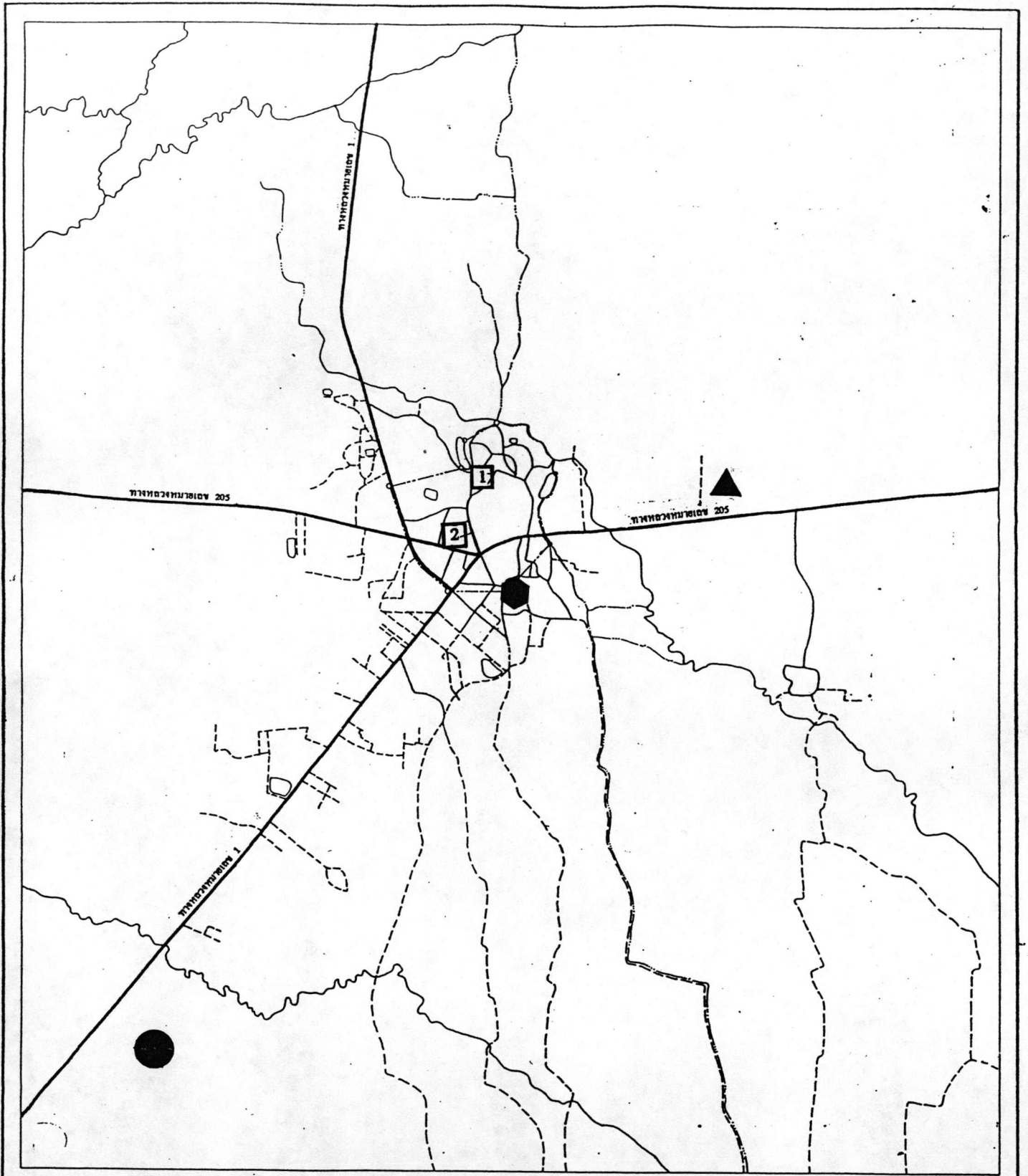
จ. โรงฆ่าสัตว์

โรงฆ่าสัตว์อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลโคกสำโรงตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ซอยเทศบาล 2 มีการฆ่าสุกรวันละ 27 ตัว ฆ่าวัววันละ 4 ตัว เวลาดำเนินการเริ่มตั้งแต่ 24.00 น. ถึง 06.00 น. รวมเวลาดำเนินการ 6 ชั่วโมง การชำระล้างจะใช้น้ำประปาวันละ 10 ลูกบาศก์เมตรแล้วระบายน้ำลงบ่อเกรอะ

โครงการในอนาคตเทศบาลจะทำการย้ายโรงฆ่าสัตว์ไปอยู่ทางทิศเหนือของชุมชนบริเวณคลองศรีสุขฝั่งตรงข้ามวัดหนองพิมาน ทั้งนี้จะมีการสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย บำบัดน้ำเสียทั้งของโรงฆ่าสัตว์และของชุมชนก่อนปล่อยลงสู่คลองศรีสุข

ฉ. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ปัจจุบันในชุมชนเมืองโคกสำโรง มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งได้แก่สนามเด็กเล่นและสวนหย่อมเล็ก ๆ บริเวณหน้าโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดแก้วจันทาราม) และสนามกีฬาอยู่บริเวณหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลโคกสำโรง ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถานที่พักผ่อนหลักของชุมชน สถานที่พักผ่อนทั้งสองแห่งนี้ถือว่ายังไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน เทศบาลจึงได้จัดซื้อที่นอกเขตเทศบาลจำนวน 44 ไร่ ห่างจากชุมชนเป็นระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ตามถนนพหล

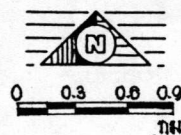

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง ที่ตั้งสาธารณูปการ

สัญลักษณ์

1	ตลาดสดเทศบาล	▲	โรงพยาบาล
2	ตลาดสดวิมานา	●	สวนสาธารณะ
●	โรงเรียน		

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชนิดฉลุ จุระพันธ์ โภคพราน รหัส C535191

แผ่นที่

แผ่นที่
4-10

โยธินช่วงลพบุรีโคกสำโรง ติดกับสำนักงานเกษตรอำเภอกอฉกสำโรงในพื้นที่ตำบลวังขนากกว้างสร้างเป็นส่วนเฉลิมพระเกียรติ เนื่องจากอยู่ห่างชุมชนและไม่มีบ้านพักอาศัย รอบ ๆ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม จึงไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนในชุมชน ปัจจุบันมีสภาพถูกปล่อยให้รกร้างไม่ได้รับการดูแลจากหน่วยงานรับผิดชอบ รวมทั้งพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชนเมืองโคกสำโรงทั้งหมดไม่รวมส่วนเฉลิมพระเกียรติ มีทั้งสิ้น 4 ไร่ ประชากรในชุมชนมี 21,166 คน ซึ่งจะต้องมีพื้นที่พักผ่อน 42 ไร่ (มาตรฐาน 1-8 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน ; กรมผังเมือง) จึงนับว่ายังขาดสถานที่พักผ่อนอยู่อีกมาก

โครงการในอนาคตเทศบาลตำบลโคกสำโรงจะทำการบูรณะพื้นที่หนองไก่อ่เดือนอยู่บริเวณหลังที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข อำเภอกอฉกสำโรง ให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 2.3 ไร่

4.3 ลักษณะประชากร

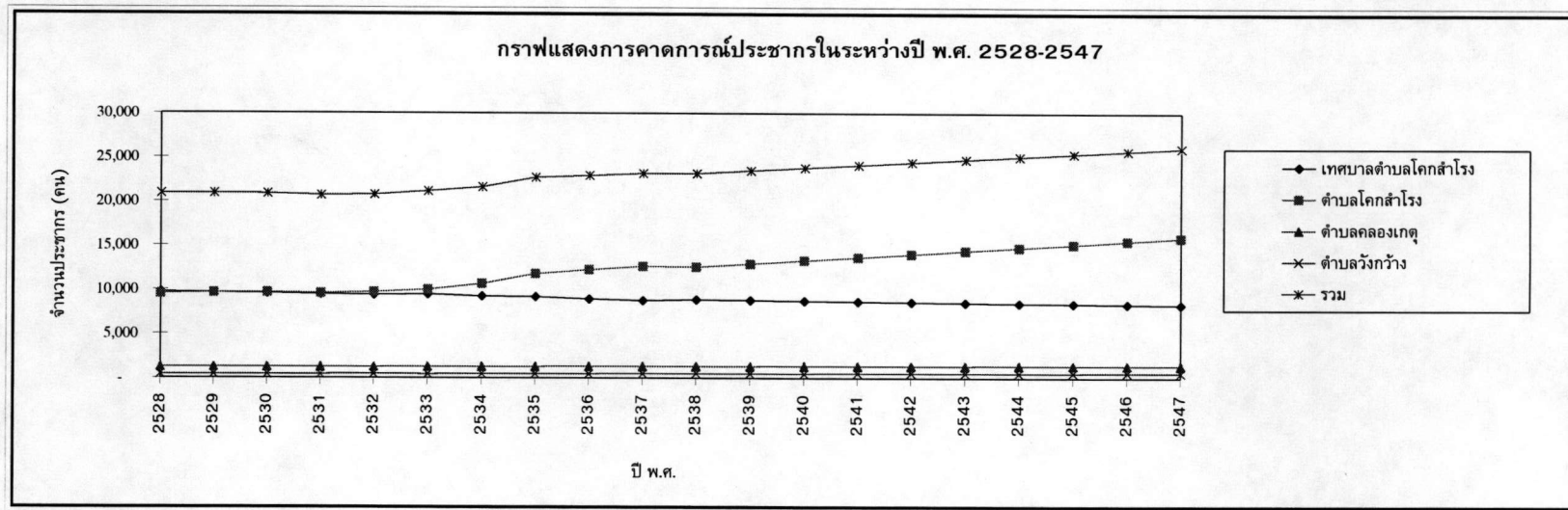
ลักษณะประชากรของชุมชนเมืองโคกสำโรง ในที่นี้ครอบคลุมประชากรในเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรงและนอกเขตเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยตำบลโคกสำโรงและบางส่วนของตำบลคลองเกตุ ตำบลวังขนากกว้างและตำบลลุงเหล็ก ในที่นี้จะทำการศึกษาถึง จำนวนประชากรการเปลี่ยนแปลงและการคาดการณ์ประชากรในอนาคต ซึ่งมีดังนี้

4.3.1 จำนวนประชากร

ประชากรของชุมชนเมืองโคกสำโรง (ตารางที่ 4.4) ในปี 2537 มีจำนวนทั้งสิ้น 23,146 คน โดยแยกเป็น ในเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรงจำนวน 8,728 คน ตำบลโคกสำโรงจำนวน 12,614 คน ตำบลคลองเกตุ 1,311 คน และตำบลวังขนากกว้าง 493

ตารางที่ 4-4 การคาดการณ์ประชากรในพื้นที่ศึกษา ในระหว่างปี พ.ศ. 2528-2539

พื้นที่	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
เทศบาลตำบลโคกสำโรง	9,708	9,622	9,536	9,451	9,365	9,446	9,225	9,169	8,914	8,728	8,820	8,755	8,690	8,625	8,559	8,494	8,429	8,364	8,299	8,233
ตำบลโคกสำโรง	9,521	9,611	9,651	9,559	9,688	9,975	10,637	11,772	12,211	12,614	12,529	12,894	13,259	13,623	13,988	14,352	14,717	15,082	15,446	15,811
ตำบลคลองเกตุ	1,242	1,238	1,226	1,231	1,243	1,261	1,268	1,282	1,295	1,311	1,307	1,316	1,325	1,333	1,342	1,351	1,359	1,368	1,377	1,385
ตำบลวังกว้าง	417	421	425	434	443	432	451	463	472	493	487	495	503	511	518	526	534	541	549	557
รวม	20,888	20,892	20,838	20,675	20,739	21,114	21,581	22,686	22,892	23,146	23,144	23,460	23,777	24,092	24,407	24,724	25,039	25,355	25,671	25,986

คน ส่วนต่ำลดลงเหลือในส่วนของผู้ที่ศึกษาเป็นพื้นที่เกษตรไม่มีประชากรอยู่อาศัย ในช่วงเวลาปี 2528-2537 จะเห็นว่ามีประชากรเพิ่มไม่มากนักเพียง 2,258 คน เฉลี่ย 225.8 คน/ปี และจะพบว่าประชากรในเขตเทศบาลมีการลดลงของประชากรเฉลี่ย 0.18 ต่อปี ส่วนทั้งหมดเพิ่มทุกพื้นที่

4.3.2 การเปลี่ยนแปลง

ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงประชากร โดยรวมจะเห็นว่าชุมชนเมืองโลก ลำโพงมีการเปลี่ยนแปลงประชากรไม่มากนัก แต่ทั้งนี้จะเห็นว่าชุมชนเมืองในเขตเทศบาล มีจำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่องเฉลี่ย 71.90 คน/ปี ปัจจัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของประชากรคือ การเกิด การตาย ย้ายเข้าและย้ายออก พิจารณาจากตาราง 4.5 พบว่าจำนวนคนเกิดกับย้ายเข้า มีจำนวนน้อยกว่าการตายและย้ายออก ทำให้จำนวนประชากรลดลง ในส่วนพื้นที่นอกเขตเทศบาลมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ที่เด่นชัดมากที่สุดเป็นการเพิ่มประชากรในตำบลโลกสำโรง เฉลี่ย 309.9 คนต่อปี ซึ่งมีจำนวนการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีมากกว่าจำนวนเฉลี่ยโดยรวม

4.3.3 การคาดการณ์ประชากร

จากการศึกษาประชากรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลฐานในการคาดการณ์ประชากรในอนาคต จากการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี 2528-2538 พบว่าประชากรเมื่อสิ้นสุดปี 2537 มีจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษาทั้งสิ้น 23,146 คน

โดยการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต จะใช้จำนวนประชากรปี 2537 เป็นฐานในการคำนวณหาจำนวนประชากรในอนาคต สูตรที่ใช้คำนวณทางคณิตศาสตร์ มีดังนี้

$$P_n = P_o e^{r \cdot n}$$

โดย P_n = จำนวนประชากรช่วงปลายการศึกษา
 P_o = จำนวนประชากรช่วงต้นการศึกษา
 n = จำนวนปีระหว่างช่วงต้นกับช่วงปลายการศึกษา
 r = อัตราการเพิ่มของประชากร (Rate of Growth)
 e = ค่าคงที่ = 2.718282

จากข้อมูลในตาราง 4.6 สามารถนำมาใช้คำนวณการเพิ่มของประชากรรวมใน
อนาคตได้ดังนี้

$$\begin{aligned} r &= \ln (P_n/P_o)/n \\ &= \ln (23,146/20,888)/10 \\ &= 0.01 \\ &= 1.03 \% \end{aligned}$$

ดังนั้น จำนวนประชากรในอนาคตปีใด ๆ จะมีอัตราการเพิ่ม 1.03 % ต่อปี

4.4 ลักษณะกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองโคกสำโรง

กิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองโคกสำโรงมีหลากหลายชนิด สามารถแบ่งออก
ได้เป็น 3 ลักษณะหลักคือ

ลักษณะเศรษฐกิจด้านเกษตรกรรม หมายถึง กิจกรรมเศรษฐกิจด้านการเกษตร
การประมง ปศุสัตว์และการผลิตขั้นพื้นฐาน

ลักษณะเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรม หมายถึง กิจกรรมเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรม

ลักษณะเศรษฐกิจด้านพาณิชย์และบริการ หมายถึง กิจกรรมเศรษฐกิจด้านการค้า
 การบริการ

ลักษณะกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองโคกสำโรงทั้ง 3 สาขา มีรายละเอียด
 ดังนี้

4.4.1 ลักษณะเศรษฐกิจด้านการเกษตรกรรม

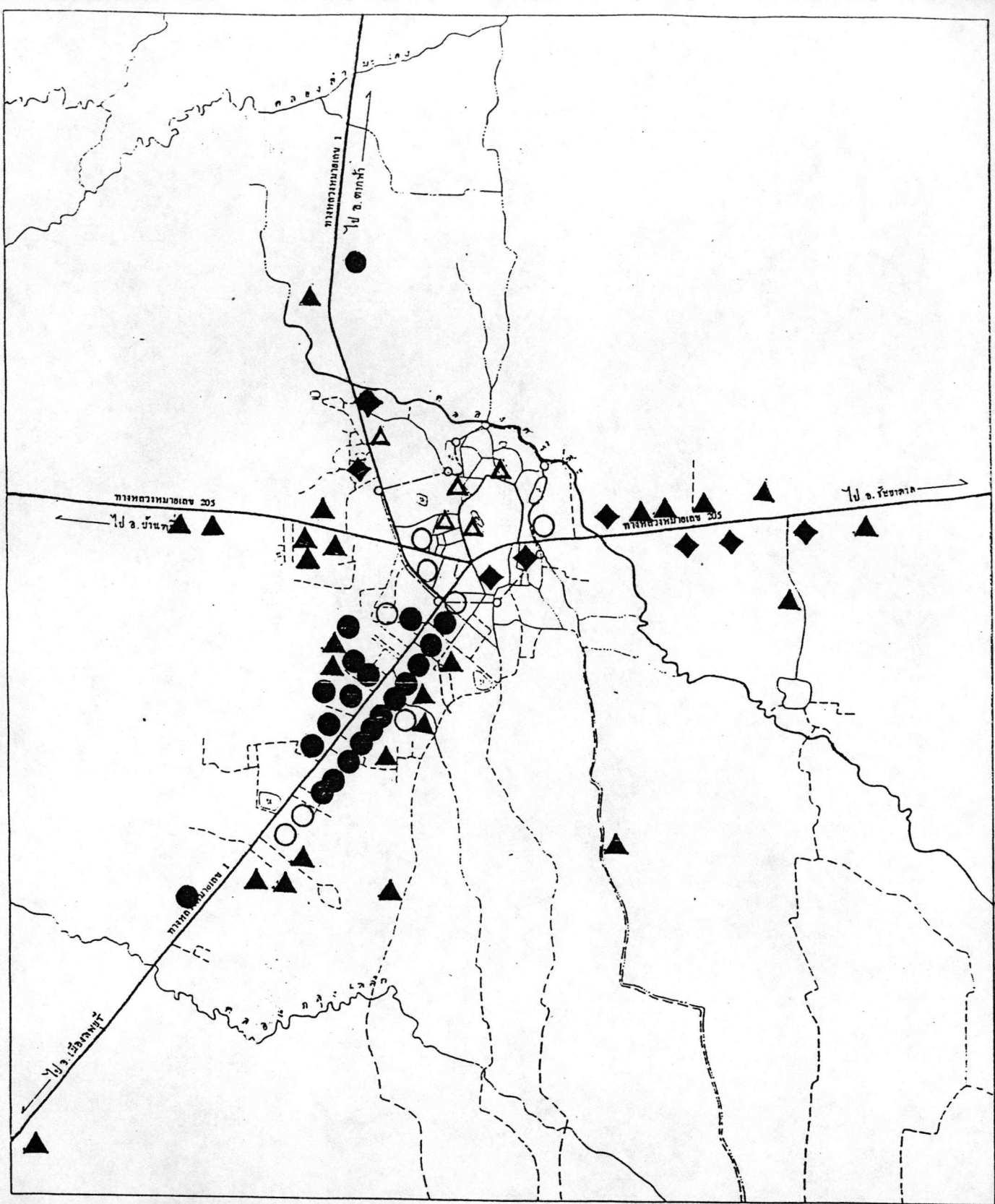
กิจกรรมเศรษฐกิจในสาขานี้เป็นกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรมซึ่งประกอบไป
 ด้วยภาคกลไกกรรม ประมง ปศุสัตว์ และการผลิตสินค้าทางการเกษตร ภาคกลไกกรรมเป็นการ
 ประกอบกิจกรรมทางการเกษตร ในพื้นที่ศึกษามีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 22 ตร.กม. พืช
 เศรษฐกิจปลูกมากที่สุด คือ ข้าว พื้นที่ปลูกข้าวจะมีอยู่รอบชุมชน ปัจจุบันพื้นที่เพาะปลูกได้ลด
 จำนวนลงเนื่องจากการขยายตัวของชุมชน เมื่อพื้นที่เพาะปลูกลดลง และการเพาะปลูกยังต้อง
 พึ่งพาธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตปัจจุบันต่ำลง จากการสอบถามผู้ประกอบการค้าข้าวในชุมชนเมือง
 โคกสำโรง ซึ่งเป็นผู้รับซื้อและจำหน่ายข้าวสาร พบว่าปัจจุบันข้าวในเขตรอบ ๆ ชุมชนมีปริมาณ
 ไม่เพียงพอต่อการประกอบธุรกิจ ผลผลิตที่ได้เพียงพอต่อการบริโภคในท้องถิ่นเท่านั้น จะเหลือ
 จำหน่ายแก่ชุมชนข้างเคียงไม่มากนัก จึงมีการนำเข้ามาจากชุมชนข้างเคียง ข้าวที่นำเข้ามาจะอยู่ในรูป
 ของข้าวสารแห้งน้ำเข้าอยู่ในแถบที่มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์เพาะปลูกได้ปีละ 2 ครั้ง ได้แก่ อำเภอ
 บ้านหมี่ อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี ต่างจังหวัด ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี ชัยนาท อ่างทองและ
 อสุษยา นอกจากเพาะปลูกข้าว พืชเศรษฐกิจที่ปลูกในพื้นที่ ได้แก่ หอมแดง กระเทียม ผักคะน้า
 ผักกาด ผักกระหล่ำปลี ผักบั้งเงิน และผักสวนครัวอื่น ๆ ผลผลิตที่ได้มีปริมาณไม่มากนักใช้บริโภค
 เฉพาะในท้องถิ่นเท่านั้น แหล่งเพาะปลูกจะอยู่รอบ ๆ บริเวณสระชุด มีมากแถบด้านเหนือของ
 สระ พืชผักนอกเหนือจากที่ปลูกได้ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะนำเข้ามาจากจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นส่วนใหญ่
 ด้านปศุสัตว์มีการเลี้ยงหมู ไก่ วัวและควาย เป็นลักษณะรายย่อยหรือเลี้ยงในครอบครัวเสียส่วน

ใหญ่ สัตว์เลี้ยงประเภทหมู ไก่และวัว ส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อขายเนื้อ ส่วนควายเลี้ยงเพื่อใช้แรงงาน ทั้งหมดมีเพียงไก่ที่เลี้ยงเป็นฟาร์ม ด้านการประมงมีเฉพาะประมงน้ำจืด แหล่งประมงมีทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่ชาวบ้านกับราชการสร้างขึ้น การประมงตามแหล่งน้ำธรรมชาติส่วนมากจะทำการประมงในฤดูน้ำหลาก ปริมาณที่ได้เพียงพอต่อการบริโภคเท่านั้นมีเหลือจำหน่ายไม่มากนัก ส่วนแหล่งน้ำที่ชาวบ้านสร้างขึ้นจะดำเนินการในลักษณะธุรกิจ คือ นำพันธุ์ปลามาปล่อยพันธุ์ปลาที่นิยมเลี้ยงมากที่สุด คือ ปลานิล ปลาดุก ซึ่งได้รับความช่วยเหลือด้านการแนะนำการเลี้ยงหาพันธุ์ปลา จากสำนักงานเกษตรอำเภอโคกสำโรงและสำนักงานประมงจังหวัดลพบุรี

4.4.2 ลักษณะเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรม

จากการสำรวจในพื้นที่ศึกษา มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 83 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล 25 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30 และนอกเขตเทศบาลมีจำนวน 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70 ของโรงงานทั้งหมด โรงงานอุตสาหกรรม ในชุมชนส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ซึ่งมีคนงานน้อยกว่า 6 คนต่อแห่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 62 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 72.94 ของทั้งหมด โดยเป็นอุตสาหกรรมยนต์มากที่สุด รองลงมาเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางมีจำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.88 ของจำนวนทั้งหมด และโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.2 ของจำนวนทั้งหมด

ชุมชนเมืองโคกสำโรงจากการศึกษาจะเห็นว่า เป็นแหล่งอุตสาหกรรมประเภทซ่อม-บำรุงรถยนต์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมและใช้แรงงานภายในครอบครัวโดยมีหัวหน้าครอบครัวเป็นคนลงมือทำงานและมีลูกจ้างไม่เกิน 6 คน อุตสาหกรรมประเภทนี้เด่นกว่าอุตสาหกรรมประเภทอื่น โดยเฉพาะบริเวณ 2 ฝั่งถนน พหลโยธิน ช่วงโคกสำโรง-ลพบุรี จะมีให้เห็นโดยทั่วไปมากกว่าบริเวณอื่นของชุมชน ส่วนอุตสาหกรรมประเภทโกดังสินค้า เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก อีกประเภทที่มีจำนวนมากในชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นโกดังสำหรับเก็บผลผลิตทางการเกษตร ประเภทข้าว มีโกดังเก็บข้าวโพดบ้างแต่ไม่มากนัก อุตสาหกรรม

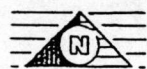

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง: ประเภทอุตสาหกรรมในชุมชนเมืองโคกสำโรง

สัญลักษณ์

◆ โรงสี	△ อุตสาหกรรมอาหาร	— ถนนหินแข็ง
▲ โกดัง		- - - ถนนดินอ่อน
○ อุตสาหกรรมก่อสร้าง		~ คลอง
● ตู้ซ่อมรถและเกี่ยวข้อง		○- เขตเทศบาล

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

0 0.3 0.6 0.9
กิโลเมตร

นิสิต จิระพันธ์ โคกพรวน รหัส C535191

ที่มา: ราชการสำรวจ . . . แผนที่ 4-11

ประเภทนี้ถือว่ามีความโดดเด่นอีกประเภทหนึ่งของชุมชน ซึ่งจะเป็นตัวบ่งบอกว่าชุมชนมีบทบาททางด้านรับซื้อสินค้าการเกษตรจากชุมชนโดยรอบ โดยมีโกดังเป็นสถานที่พักสินค้าเพื่อรอการจำหน่ายต่อไป ส่วนอุตสาหกรรมขนาดกลางของชุมชนจะเห็นโรงสีข้าว ซึ่งมีคนงานระหว่าง 6-20 คน มีจำนวน 8 โรง คิดเป็นร้อยละ 9.4 ของโรงงานทั้งหมด มีกระจายอยู่โดยรอบชุมชนข้าวที่ใช้สีจะมีทั้งข้าวจากพื้นที่เอง และในพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรมอื่น ๆ ผลผลิตที่ได้ใช้บริโภคในพื้นที่ที่เหลือส่งจำหน่ายทั่วไป ด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 1 แห่งเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของโรงงานทั้งหมด เป็นโรงงานอมเมิลด์พีชและไซโล มีคนงานมากกว่า 20 คนขึ้นไป โดยมีทั้งสิ้น 34 คน ออมเมิลด์พีชประเภทข้าวหรือที่เรียกว่า ข้าวหนึ่งซึ่งแหล่งวัตถุดิบได้จากภายในพื้นที่แต่ปริมาณไม่มากนัก ส่วนใหญ่ได้จากต่างจังหวัด ได้แก่ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลผลิตที่ได้ทั้งหมดจะส่งออกไปยังตะวันออกกลาง ส่วนอุตสาหกรรมประเภทอื่นมีจำนวนไม่มากนักส่วนใหญ่จะมีเพื่อให้บริการกับชุมชนเท่านั้น

ด้านการเปลี่ยนแปลงของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ศึกษามีโกดังสินค้าเพิ่มมากที่สุดถึง 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.2 ของทั้งหมด จะกระจายโดยรอบชุมชนแต่ที่มาก บริเวณถนนพหลโยธินช่วงโคกสำโรง-หนองม่วง มีเพิ่มมากที่สุดจำนวน 3 แห่ง โกดังที่สร้างใหม่เป็นโรงงานที่ใช้เก็บสินค้าและเก็บผลผลิตทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรองลงมาเป็นอู่ซ่อมรถจำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23 ของทั้งหมด พื้นที่ที่เพิ่มก็ยังคงเป็นริมฝั่งถนนพหลโยธินช่วงโคกสำโรง-ลพบุรี มี 1 แห่ง และตรงข้างโรงเรียนจาริล้อมวิทยา อีกจำนวน 2 แห่ง

แนวโน้มการขยายตัวของอุตสาหกรรมในชุมชนมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก จึงไม่มีผลกระทบที่เป็นตัวดึงดูดความสนใจในการพัฒนาเมือง แต่จากการสอบถามผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรีได้ให้ความเห็นว่า ชุมชนเมืองโคกสำโรงเป็นชุมชนใจกลางจังหวัดมีสภาพแห้งแล้ง ไม่มีอะไรโดดเด่นมากนักในพื้นที่จึงไม่ค่อยมีโครงการพัฒนาขนาดใหญ่เกิดขึ้นมากนัก แต่ทั้งนี้จากการที่เป็นพื้นที่แห้งแล้ง ซึ่งเหมาะที่จะเป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ประเภทอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่ต้องการความชื้นมากนัก แต่ในขณะนี้ เป็นเพียงการศึกษาความเหมาะสมเท่านั้น

ตารางที่ 4.5 ประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา

ประเภทอุตสาหกรรม	2531		2537		เปลี่ยนแปลง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ซ่อมรถยนต์	20	27.8	23	27.1	3	23.0
กลึง อัดโลหะ	8	11.1	8	9.4	-	-
โรงสีข้าว	8	11.1	8	9.4	-	-
ทอดัง	13	18.1	19	22.4	6	46.2
โรงงานน้ำและซีเมนต์บล็อก	3	4.2	4	4.7	1	7.7
โรงพิมพ์	3	4.2	3	3.5	-	-
เหล็กตัดประตู หน้าต่าง	2	2.8	2	2.4	-	-
ทำขนม	2	2.8	3	3.5	1	7.7
อบเมล็ดพืช, ทำมันเส้น	4	5.6	5	5.9	1	7.7
โรงงานไม้	3	4.2	3	3.5	-	-
อื่น ๆ	6	8.3	7	8.2	1	7.7
รวม	72	100	85	100	13	100

ที่มา : จากการสำรวจและผังเมืองโคกสำโรง ปี 2531

ตารางที่ 4.6 จำนวนคนงานกับขนาดโรงงานอุตสาหกรรม ในปี 2531-2537

ขนาดอุตสาหกรรม	2531		2537		เปลี่ยนแปลง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ใหญ่	1	1.38	1	1.18	0	-
กลาง	20	27.78	22	25.88	2	17.18
เล็ก	51	70.84	62	72.94	9	-
รวม	72	100	85	100	11	100

ที่มา : กรมผังเมือง มหาดไทย

หมายเหตุ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีจำนวนคนงานมากกว่า 20 คนขึ้นไป
 อุตสาหกรรมขนาดกลาง มีจำนวนคนงานมากกว่า 6-20 คนขึ้นไป
 อุตสาหกรรมขนาดเล็ก มีจำนวนคนงานน้อยกว่า 6 คนลงไป

4.3.3. ลักษณะเศรษฐกิจด้านพาณิชย์กรรมและบริการ

จากการสำรวจพื้นที่ศึกษา กิจกรรมทางด้านพาณิชย์กรรมและการบริการของชุมชน พบว่าเป็นการให้บริการทั้งในชุมชนและนอกชุมชน ซึ่งรวมถึงชุมชนในอำเภอใกล้เคียง (ซึ่งได้ทำการศึกษาในบทที่ 5) สถานประกอบการค้าและบริการในพื้นที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 416 แห่ง อยู่ในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นแหล่งพาณิชย์กรรมและบริการของชุมชน มีจำนวนทั้งสิ้น 340 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.73 ของทั้งหมด นอกเขตเทศบาล มีจำนวนทั้งสิ้น 76 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.27 ของทั้งหมด

สถานประกอบการในพื้นที่ชุมชนศึกษาได้แบ่งประเภทของการค้าและบริการได้ 3 ประเภท ดังนี้

- ค้าปลีก ได้แก่ ประเภทร้านค้าย่อยต่าง ๆ
- การค้าและบริการ ได้แก่ สถานประกอบการค้า ธุรกิจ ธนาคาร โรงแรม โรงภาพยนตร์ ร้านค้าประเภทบริการเช่น ร้านเช่าวิดีโอ เป็นต้น
- ค้าปลีกและค้าส่ง ได้แก่ ประเภทร้านค้าขนาดใหญ่ที่ค้าส่งและแบ่งขายปลีกด้วย

เมื่อจำแนกประเภทสถานประกอบการค้าและบริการดังกล่าว พบว่า (ตารางที่ 4.8) ปริมาณร้านค้าปลีกมากที่สุด ในเขตเทศบาลมีจำนวน 181 ร้าน นอกเขตเทศบาลมีจำนวน 39 ร้าน รวมกันเท่ากับ 220 ร้าน ซึ่งร้านค้าประเภทนี้ส่วนมากจะให้บริการแก่พื้นที่ชุมชนโดยรอบเป็นรายย่อย ซึ่งปริมาณการซื้อขายไม่มากนักความหลากหลายของการค้าประเภทนี้ในเขตเทศบาล จะมีมากกว่าร้านค้าที่อยู่นอกเขตเทศบาล การค้าประเภทนี้ประกอบด้วย ร้านขายสินค้าอุปโภคบริโภค ร้านขนม ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านขายของชำ เป็นต้น ส่วนประเภทการค้าและบริการในชุมชนมีมากรองลงมา โดยมีจำนวน 156 แห่ง แยกเป็นในเขตเทศบาล 127 แห่ง นอกเขตเทศบาล 29 แห่ง จะพบว่ามีจำนวนมากใกล้เคียงกับประเภทร้านค้าปลีกทั้งนี้เพราะชุมชน

ตารางที่ 4.7 ประเภทการค้าและบริการของชุมชน

ประเภทการค้าบริการ	2531						2537						เปลี่ยนแปลง					
	ในเขต	%	นอกเขต	%	รวม	%	ในเขต	%	นอกเขต	%	รวม	%	ในเขต	%	นอกเขต	%	รวม	%
ค้าปลีก	180	44.78	36	8.96	216	53.73	181	43.51	39	9.38	220	52.88	1	7.14	3	21.43	4	28.57
การค้าและบริการ	127	31.59	24	5.97	151	37.53	127	30.53	29	6.97	156	37.50	-	-	5	35.71	5	35.71
ค้าปลีกและค้าส่ง	30	7.46	5	1.24	35	8.71	32	7.69	8	1.92	40	9.62	2	14.39	3	21.43	5	35.72
รวม	337	83.83	65	16.17	402	100	340	81.73	76	18.27	416	100	3	21.43	11	78.57	14	100

ที่มา : กองคลัง เทศบาลตำบลโคกสำโรง

เมืองโคกสำโรงเป็นศูนย์กลางการค้า และบริการแก่ชุมชนโคกสรอบ ซึ่งเข้ามาใช้บริการ ติดต่อการค้า ธุรกิจและใช้บริการทั้งภาครัฐและเอกชน ส่วนประเภทร้านค้าปลีกและส่ง มีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 40 แห่ง อยู่ในเขตเทศบาล 32 แห่ง นอกเขตเทศบาล 2 แห่ง ร้านค้าประเภทนี้เป็นร้านค้าขนาดใหญ่ ปริมาณและมูลค่าซื้อขาย จะมีมากกว่าประเภทอื่น ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่จะอยู่นอกเขตพื้นที่ศึกษา การซื้อขายส่วนใหญ่เพื่อนำไปขายต่อในชุมชนนั้น

เมื่อทำการเปรียบเทียบสถานประกอบการในปี 2531 กับปี 2537 ในช่วงเวลา 6 ปี ปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงมีไม่มากนัก โดยเพิ่มขึ้น 14 แห่ง พบว่าการเพิ่มของสถานประกอบการ จะอยู่นอกเขตมากกว่าในเขตเทศบาล จำนวน 8 แห่ง ทั้งนี้เพราะว่าการค้าและบริการใน เขตเทศบาลมีความหนาแน่น ประกอบกับการขยายตัวของชุมชน ออกมาตามแนวถนนพหลโยธินโดยเฉพาะในพื้นที่โครงการเคแอลด์ มีการสร้างอาคารพาณิชย์กรรมและอาคารสำนักงานรอบ ๆ สถานที่ขนส่งโคกสำโรง จึงเป็นสาเหตุในการเพิ่มของสถานประกอบการ มากกว่าในเขตเทศบาล และแนวโน้มในอนาคตจะมีการเพิ่มมากขึ้น จากการทำมีการสร้างระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในบริเวณรอบของเอกชน เพื่อทำการพัฒนาพื้นที่ก่อสร้างที่พักอาศัยและอาคารพาณิชย์ในบริเวณโครงการเคแอลด์ และสองฝั่งถนนพหลโยธินช่วงโคกสำโรง-ลพบุรี

4.5 ลักษณะสังคมและวัฒนธรรม

ในสังคมของชุมชนโคกสำโรง ส่วนใหญ่ประชากรทั้งหมดเป็นคนไทย เชื้อสายไทยมากที่สุด มีเชื้อสายจีนบ้างตามแหล่งพาณิชย์กรรม เนื่องจากชุมชนเมืองโคกสำโรงเป็นชุมชนเก่า มีการอยู่อาศัยของประชาชนมาช้านาน จึงมีกิจกรรมของสังคมทำต่อ ๆ กันมาจนเป็นวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ที่จะต้องปฏิบัติกันทุกปี วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของชุมชนโคกสำโรง มีดังนี้

เทศกาลสงกรานต์ปีใหม่

- กำหนดงาน : วันที่ 31 ธันวาคม - 2 มกราคม ของทุกปี
 สถานที่จัดงาน : สนามหน้าที่ว่าการอำเภอโคกสำโรง
 ลักษณะงาน : เป็นงานบันเทิง มีการจะเล่นต่าง ๆ มากมาย
 วัตถุประสงค์ : เพื่อฉลองวันสงกรานต์ปีใหม่และต้อนรับวันขึ้นปีใหม่

งานฉลองศาลหลักเมือง

- กำหนดงาน : วันที่ 28 กุมภาพันธ์ ของทุกปี
 สถานที่จัดงาน : สนามหน้าที่ว่าการอำเภอโคกสำโรง
 ลักษณะงาน : ประกอบพิธีทางศาสนาพุทธ ทำบุญ ตักบาตร
 วัตถุประสงค์ : เพื่อขอขมาและให้ปกป้องคุ้มครองเมืองโคกสำโรงให้อยู่เย็นเป็นสุข ปลอดภัยจากสิ่งร้ายทั้งปวง

ประเพณีสงกรานต์

- กำหนดงาน : วันที่ 13 เมษายน ของทุกปี
 สถานที่จัดงาน : วัด และสนามหน้าที่ว่าการอำเภอ
 ลักษณะงาน : ทำบุญ ตักบาตร สงฆ์น้ำพระ ประพาดคกแต่งชบวนรถและประพาดนางสงกรานต์
 วัตถุประสงค์ : เพื่อฉลองวันขึ้นปีใหม่ตามประเพณีของไทย

เทศบาลแห่งประเทศไทย

- กำหนดงาน : ก่อนวันเข้าพรรษา 1 วัน ของทุกปี
- สถานที่จัดงาน : ทุกวัด
- ลักษณะงาน : แห่งเทียนเข้าพรรษารอบชุมชนและทำพิธีถวายเทียนพรรษาตามวัดต่าง ๆ
- วัตถุประสงค์ของงาน : ให้พระมีแสงสว่างใช้ศึกษาธรรม ซึ่งกระทำต่อกันมาแต่โบราณสมัยที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้

ประเพณีลอยกระทง

- กำหนดงาน : ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี
- สถานที่จัดงาน : วัดสิงห์คูยาง
- ลักษณะงาน : มีการจัดประกวดนางนพมาศ จัดรูปขบวนแห่งรอบชุมชนและลอยกระทงที่สระวัดสิงห์คูยาง
- วัตถุประสงค์ของงาน : เพื่อขอขมาต่อพระแม่คงคา

เทศกาลกินเจ

- กำหนดงาน : วันที่ 9-23 ตุลาคม ของทุกปี
- สถานที่จัดงาน : บริเวณวงเวียนศรีสำโรงข้างโรงแรมสุขสำราญ
- ลักษณะงาน : ประกอบพิธีทางศาสนา
- วัตถุประสงค์ของงาน : ถือศีล

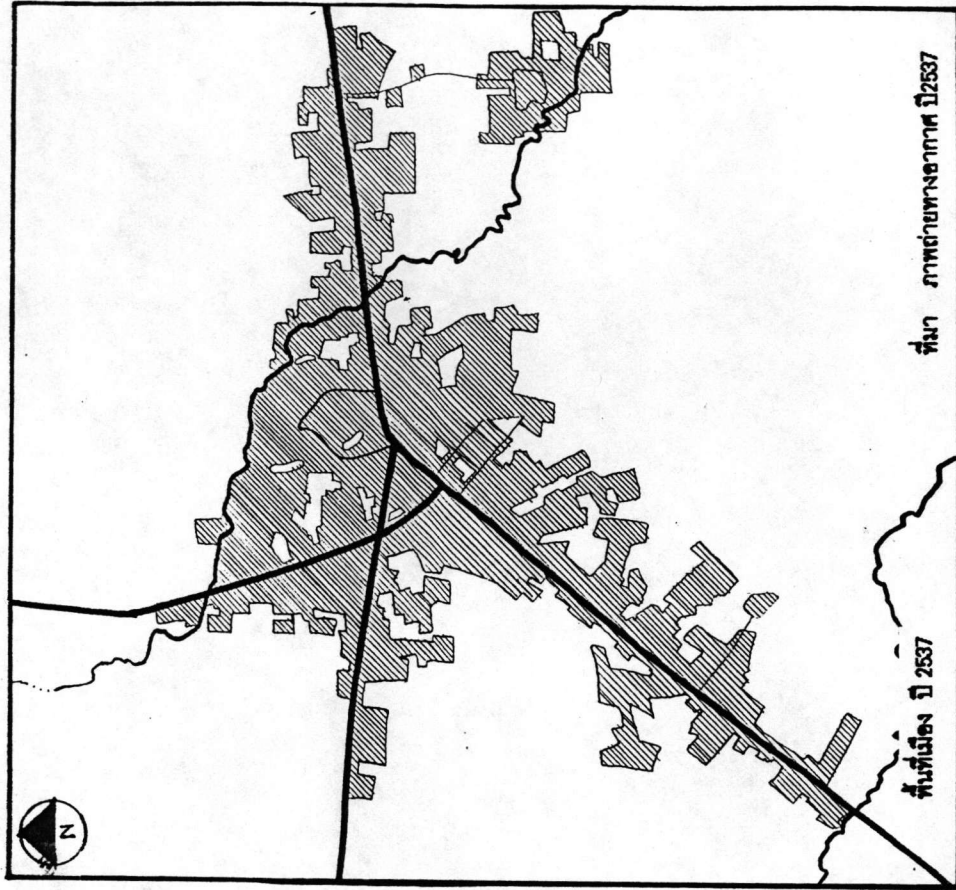
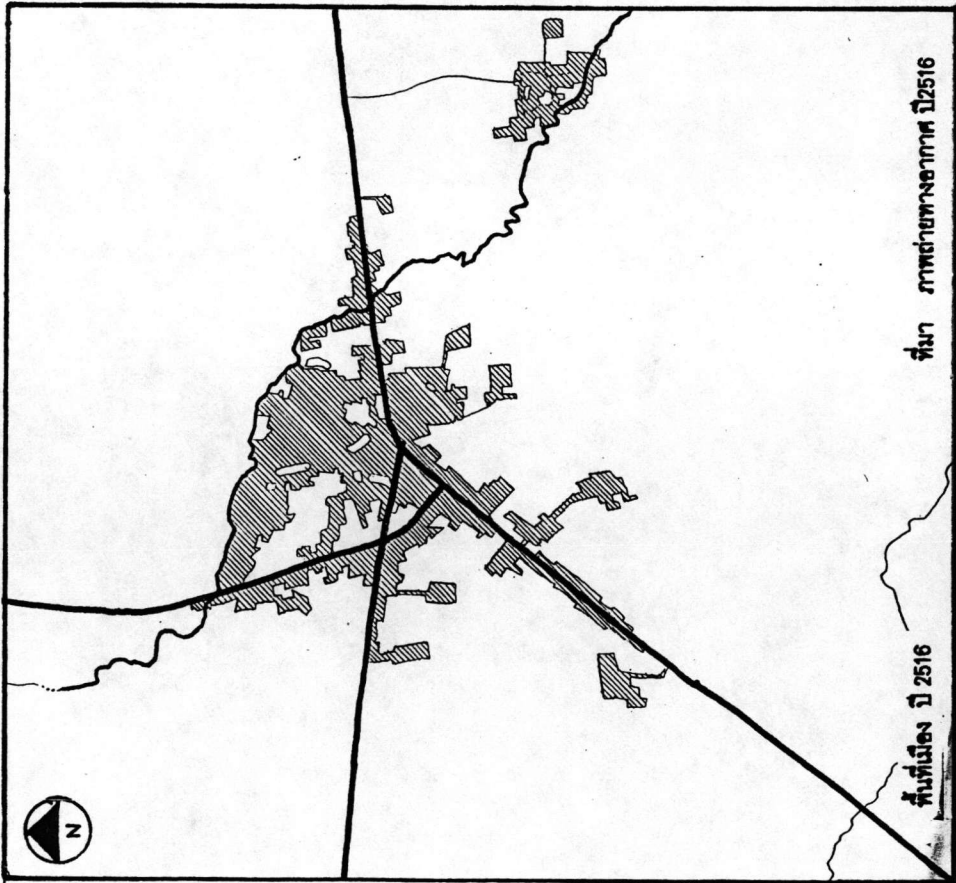
เทศกาลวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ได้แสดงถึงกิจกรรมของเมือง ซึ่งถือปฏิบัติกันมาช้านาน ส่งผลเกิดการจูงใจให้ชุมชนต่าง ๆ โดยรอบเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อชมงาน ถือเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี อันดีงามของชุมชนให้คงอยู่ต่อไป

4.6 การขยายตัวของชุมชนเมืองโคกสำโรง

ชุมชนเมืองโคกสำโรงแม้จะเป็นชุมชนที่มีขนาดเล็ก แต่บทบาทของชุมชนก็มีอยู่ระดับหนึ่งตั้งแต่เริ่มสร้างเมือง ตัวเมืองได้มีการขยายตัวเป็นลำดับ แต่ด้วยขีดจำกัดในด้านข้อมูลซึ่งไม่มีการจัดเก็บ จึงทำการศึกษาการขยายตัวของเมือง โดยการศึกษาจากภาพถ่ายทางอากาศ สอบถามผู้อาวุโสในชุมชนและอาศัยข้อมูลจากผังเมืองรวมชุมชนเมืองโคกสำโรง ปรับปรุงครั้งที่ 1 สามารถแบ่งการขยายตัวของชุมชนเป็น 2 ช่วงเวลา คือ การขยายตัวของชุมชนในอดีตปี 2516 กับการขยายตัวของชุมชนในปัจจุบันปี 2537 ดังจะกล่าวต่อไปนี้

4.6.1 การขยายตัวของชุมชนในอดีตปี 2516

ชุมชนเมืองโคกสำโรงมีประวัติการก่อสร้างเมืองมานาน นับว่าเป็นชุมชนที่มีความสำคัญชุมชนหนึ่ง สืบเนื่องจากการสร้างถนนพหลโยธินผ่านชุมชน โดยมีจุดเริ่มต้นที่กรุงเทพมหานครและไปสิ้นสุดที่จังหวัดเชียงรายเหนือสุดของประเทศไทย ขณะนั้นการเดินทางโดยรถยนต์ระหว่างภาคกลางกับภาคเหนือ จะใช้ถนนพหลโยธินเป็นถนนสายหลักในการเดินทาง ทำให้ชุมชนมีความคึกคัก เกิดธุรกิจบริการด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น โรงแรม ร้านอาหาร บริการทุกชนิดเกี่ยวกับรถยนต์ ปิมน้ำมันและตลาดโต้รุ่งบริเวณวงเวียนศรีสำโรง นอกจากนี้เส้นทางคมนาคมที่ทำให้ชุมชนเมืองโคกสำโรงมีความสำคัญแล้ว ตัวชุมชนเมืองโคกสำโรงก็ยังมีมีความสำคัญของตัวเอง ขณะนั้นอำเภอโคกสำโรงเป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของจังหวัดลพบุรี มี

แผนที่ 4-12 การขยายตัวของชุมชนในกาลัง ปี 2516-2537

อัตราส่วนพื้นที่ถึงร้อยละ 32 ของจังหวัด ซึ่งในปัจจุบันชุมชนในอำเภอโคกสำโรงได้ยกฐานะการปกครองเป็นอำเภอใหม่ถึง 3 อำเภอ คือ อำเภอสระโบสถ์ อำเภอโคกเจริญและกิ่งอำเภอหนองม่วง การซื้อขาย จับจ่ายสินค้าและการมาใช้บริการของประชาชนตามชุมชนดังกล่าวอำเภอโคกสำโรงเดิมและอำเภอข้างเคียงขณะนั้น ล้วนเข้ามาใช้บริการในชุมชนเมืองโคกสำโรงทั้งสิ้น

จากปัจจัยทั้ง 2 ที่กล่าวข้างต้น เป็นสาเหตุทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชน ดังนี้

ปัจจัย 1 จากการเป็นจุดผ่านและพักรถที่สำคัญ ทำให้เกิดธุรกิจบริการมากมาย มีผลให้เมืองมีการขยายตัวอย่างเด่นชัดตามถนนพหลโยธินช่วงลพบุรี-โคกสำโรง ทั้ง 2 ข้างทาง ส่วนใหญ่จะเป็นร้านซ่อม-บำรุง ตรวจสอบต่อตัวถึงรถยนต์และกิจการปั้มน้ำมัน ขณะนั้นกิจการดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่จุดหักงอของถนนพหลโยธินบริเวณนี้จะมีกิจการด้านบริการเกิดขึ้นจำนวนมาก และเบาบางลงตามระยะห่างจากชุมชนเมืองโคกสำโรงไปตามเส้นทางโคกสำโรง-ลพบุรี ส่วนที่พักอาศัยจะมีการขยายไปบ้าง ตามถนนพหลโยธินแต่ไม่มากนัก การปลูกสร้างจะอยู่ห่างจากถนนพหลโยธิน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นที่พักอาศัยของผู้ที่ทำงานในร้านบริการสองฟากถนน

ปัจจัยที่ 2 จากการเป็นศูนย์กลางชุมชนดังกล่าว ในการให้บริการแก่ชุมชนโดยรอบ ย่านศูนย์กลางการค้าและธุรกิจของชุมชนอยู่ที่บริเวณตลาดเทศบาลและบริเวณโดยรอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลโคกสำโรง ซึ่งเป็นย่านค้าขายทั้งปลีก-ส่ง ตลาดสดมีการค้าขายตลอดทั้งวัน การเข้ามาใช้บริการของประชาชนที่อยู่ในชุมชนห่างไกล มักจะนำรถยนต์มาเองและขึ้นรถโดยสารประจำทาง ทำให้ตลาดและบริเวณโดยรอบ มีคนพลุกพล่าน ประจวบกับพื้นที่มีความคับแคบ จึงเกิดการจราจรแออัดและคับคั่ง ต่อมาได้มีเอกชนสร้างตลาดขึ้นใหม่ชื่อตลาดวัฒนา ตั้งอยู่บริเวณซอยวัฒนา ถนนศรีสำโรง ตลาดมีพื้นที่กว้างขวาง ที่จอดรถ

สะดวกสบาย อีกทั้งได้ทำการสร้างอาคารพาณิชย์ขึ้นโดยรอบเป็นจำนวนมาก การค้าขายมีหลากหลายชนิด ส่งผลกระทบต่อตลาดเทศบาลโดยตรง ทำให้ในเวลาต่อมาเทศบาลได้ลดบทบาทการเป็นศูนย์กลางย่านการค้าและธุรกิจลง ผู้มาใช้บริการจะมีเฉพาะช่วงเช้าเท่านั้น ผลตามมาทำให้ศูนย์กลางการค้าและธุรกิจ เคลื่อนย้ายจากเดิมไปอยู่บริเวณตลาดวัฒนา ต่อมาได้มีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ในบริเวณสองฝั่งถนนศรีสำโรงจนเต็มพื้นที่ถึงวงเวียนศรีสำโรง นอกจากนั้นแล้วยังมีการขยายตัว บริเวณโรงพยาบาลโคกสำโรงลงมาแต่ไม่มากนัก

จนกระทั่งถึงปี 2519 มีเหตุการณ์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการตั้งถิ่นฐานที่สำคัญ โดยมีสาเหตุจากการเปิดใช้ถนนสายเอเชีย (ทางหลวงหมายเลข 32) วัตถุประสงค์เพื่อลดระยะทางและระยะเวลาในการเดินทางระหว่างภาคกลางและภาคเหนือ ทำให้เกิดการโยกย้ายเส้นทางการสัญจร จากถนนพหลโยธินไปใช้ถนนสายเอเชียแทน เกิดผลกระทบในด้านลบต่อชุมชนเมืองโคกสำโรงโดยตรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากบทบาทเดิมเคยเป็นจุดพักรถที่สำคัญกิจการด้านการบริการเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก หลังจากเปิดใช้ถนนสายเอเชีย ทำให้ธุรกิจชบเทรา บางร้านหยุดกิจการ บางร้านต้องย้ายแหล่งท่ามาหาถิ่นใหม่ที่คิดว่าโดยปล่อยให้ร้านบริการและที่อยู่เดิมร้างไป ส่วนย่านพาณิชย์ยังมีความคึกคักเหมือนเดิมไม่กระทบกระเทือนมากนักกลุ่มผู้ใช้บริการไม่ใช้กลุ่มเดียวกัน ซึ่งสภาพร้านค้าที่ถูกปล่อยให้ร้าง ยังมีปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน บริเวณสองฝั่งถนนพหลโยธินช่วงโคกสำโรง-ลพบุรี ในบริเวณเดียวกันบางแห่งได้มีการรื้อและสร้างอาคารใหม่ขึ้นมาแทน

4.6.2 การขยายตัวของชุมชนในปัจจุบันปี 2537

ชุมชนเมืองโคกสำโรงปัจจุบัน มีการขยายการให้บริการขึ้นพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยรัฐกระจายครอบคลุมพื้นที่ชุมชนโดยทั่ว เป็นผลให้เกิดการขยายตัวของเมืองไปสู่พื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างรอบ ๆ และในตัวเมือง ถึงแม้ว่าจะมีการ

ขยายตัวของชุมชนโดยรอบ พื้นที่สองฝั่งถนนสายพหลโยธินก็ยังคงความโดดเด่นในการพัฒนาเช่นในอดีต ในการศึกษาการขยายตัวของชุมชนเมือง ได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 ส่วน เพื่อสะดวกในการพิจารณา ดังนี้

บริเวณด้านทิศเหนือ ย่านนี้มีถนนสายพหลโยธินผ่าน ไปกึ่งอำเภอหนองม่วง เข้าสู่จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดในภาคเหนืออื่น ๆ มีคลองศรีสุกซึ่งมีแหล่งกำเนิดจากเขาตะเกือกทางทิศใต้ เข้าสู่ชุมชนทางด้านตะวันออกและผ่านมาทางทิศเหนือของชุมชน ด้านทิศนี้เป็นด้านประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นปานกลาง มีศูนย์กลางชุมชนที่วัดหนองพิมานและวัดป่าเจริญธรรม มีองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย สาขาโคกสำโรง ตั้งอยู่เชิงถนนพหลโยธินกับวัดแก้วจันทราธรรม มีโครงการบ้านจัดสรรในบริเวณนี้ 2 โครงการ เลขคลองศรีสุกขึ้นไปตามถนนพหลโยธิน มีการขยายตัวของที่อยู่อาศัยไม่มากนัก ส่วนใหญ่มีการสร้างโกดังเก็บของขึ้นหลายแห่งรวมทั้งเป็นที่ตั้งโชว์รูมโตโยต้า สาขาโคกสำโรง ปัจจุบันเลขคลองศรีสุกไปประมาณ 2 กิโลเมตร มีการก่อสร้าง สำนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี สาขาโคกสำโรงแห่งใหม่ โดยจะเปิดให้บริการแก่ประชาชนในปี 2540 สภาพพื้นที่ในบริเวณเหนือคลองศรีสุก ยังเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญของชุมชน แต่ในอนาคตอันใกล้พื้นที่เพาะปลูกจะลดจำนวนลง เพราะว่ายบริเวณดังกล่าวตามผังเมืองรวมชุมชนเมืองโคกสำโรง ได้ประกาศให้เป็นย่านอุตสาหกรรม ทำให้มีกลุ่มนายทุนกว้านซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไรจำนวนมาก จึงเกิดเป็นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ขยายตัวของชุมชนด้านนี้ไม่มากนัก แต่เหตุผลที่สำคัญในการขยายตัวของชุมชนต่ำ เพราะมีคลองศรีสุกขวางกั้น จึงทำให้ไม่มีการก่อสร้างสาธารณูปโภคและสาธารณูปการข้ามคลอง ซึ่งต้องใช้งบประมาณสูง การขยายตัวของชุมชนด้านนี้จึงไม่มากนัก

บริเวณด้านทิศใต้ ย่านนี้มีถนนพหลโยธินเป็นถนนสายหลัก เชื่อมระหว่างชุมชนเมืองโคกสำโรงกับจังหวัดลพบุรี และยังคงมีความเด่นชัดในการขยายตัวเช่นเดียวกับอดีต ในบริเวณนี้มีการพัฒนาที่ดินของเอกชน เป็นจำนวนมาก โครงการที่สำคัญและมีผลต่อการขยายตัวของเมืองมากที่สุด คือ โครงการเมืองใหม่ แคนลด์ โครงการตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ตรงข้ามกับที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข สาขาโคกสำโรง พื้นที่โครงการประมาณ 108 ไร่ ภายในโครงการ

ประกอบด้วยสถานีขนส่งตั้งอยู่กึ่งกลางโครงการ หลังจากก่อสร้างเสร็จได้ยกให้เป็นสมบัติของรัฐ โดยรอบได้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์ บ้านจัดสรร ตลาดสด สนามกอล์ฟ (ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก) การจัดสรรที่ดิน และมีโครงการจะก่อสร้างโรงเรียนในพื้นที่โครงการด้วย นอกจากโครงการตาม แนวสองฝั่งถนนพหลโยธินดังกล่าวแล้วยังมีโครงการบ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ เกิดขึ้นอีกเป็น จำนวนมาก และในย่านนี้ย่านธุรกิจบริการเกี่ยวกับรถยนต์ต่อเนื่องจากอดีตเป็นร้านให้บริการซ่อม- บำรุง พ่นสี ต่อตัวถังรถยนต์และจำหน่ายอะไหล่รถยนต์เกือบทุกชนิด โดยมีทั้งร้านบริการที่ ก่อสร้างขึ้นใหม่ และบูรณะร้านเก่าให้ดูดีขึ้นกว่าเดิม มีการอาศัยอยู่หนาแน่นพอสมควร ปัจจัย ที่ทำให้ย่านนี้มีการขยายตัวมากเพราะว่าความเหมาะสมทางด้านที่ตั้ง การเข้าถึงและในการ ขนส่งกระทำได้อย่างสะดวกรวมทั้งสาธารณูปการเข้าถึงทั่วพื้นที่ ทำให้เกิดการขยายตัวมากที่สุด

บริเวณด้านทิศตะวันออก ย่านนี้มีถนนสุรนารายณ์เป็นถนนสายหลัก ที่อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงและขนส่ง ถนนสายนี้ออกจากชุมชนโคกสำโรงไปเชื่อมกับชุมชนเมือง ชัยบาดาลและลำนารายณ์ เข้าสู่ภาคอีสานที่จังหวัดชัยภูมิและนครราชสีมา บริเวณด้านนี้ มีคลอง ศรีสุกไหลผ่านแต่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของเมืองเหมือนตอนเหนือ ทั้งนี้เพราะมีสถาบัน ที่ให้บริการแก่ประชาชนในท้องที่ คือ โรงพยาบาลโคกสำโรง ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาด 90 เตียง ให้บริการแก่ชุมชนโดยรอบ และเป็นที่ตั้งของสถาบันศึกษาระดับอำเภอ คือ โรงเรียนโคกสำโรง วิทยาเปิดสอนเฉพาะชั้นมัธยมตั้งแต่มัธยมต้นถึงมัธยมปลาย ทำให้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเข้าถึง ในพื้นที่ย่าน เป็นผลให้มีการขยายตัวทางด้านที่อยู่อาศัย ส่วนอาคารพาณิชย์จะมีเฉพาะพื้นที่ต่อเนื่อง จากเขตเทศบาลออกมาเท่านั้น ส่วนย่านรอบโรงพยาบาลมีร้านอาหารและของใช้จำเป็นไม่มากนักด้านนี้ยังมีโรงสีและโกดังเก็บสินค้าตามแนวสองฝั่งถนนมีให้เห็นโดยทั่วไปปัจจัยที่ทำให้มีการขยายตัว ของชุมชนในด้านนี้เพราะการเข้าถึงสะดวกใกล้แหล่งสถาบันราชการที่สำคัญของชุมชน ทำให้มี ความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภคที่จะให้บริการ จึงเป็นสาเหตุในการขยายตัวของชุมชนด้านนี้

บริเวณด้านทิศตะวันตก ด้านนี้มีถนนประชาวิถี (หมายเลข 205) เป็นถนน สายหลักที่จะอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงและการขนส่ง ถนนสายนี้เชื่อมระหว่างชุมชนเมือง โคกสำโรงกับชุมชนเมืองบ้านหมี่ และสามารถเดินทางผ่านไปจังหวัดสิงห์บุรีได้ ย่านนี้พื้นที่ส่วนใหญ่

เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขไปจนถึง 2 หน่วยงาน คือ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาโคกสำโรง และการประปาส่วนภูมิภาค สาขาโคกสำโรง อีกหนึ่งโรงเรียนเอกชนคือ โรงเรียนจาริกล้อมวิทยา มีก่อตั้งเก็บของประเภทผลผลิตทางเกษตรกรรมกระจายอยู่ 2 ฝั่งถนน ถนนพหลโยธิน การขยายตัวของชุมชนในด้านนี้ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับทุกด้านของชุมชน เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ในบริเวณนี้ถูกนายทุนท้องถิ่นกว้านซื้อเอาไว้เป็นกรรมสิทธิ์เสียส่วนใหญ่ ดังจะเห็นว่ามีพื้นที่การเกษตรเป็นจำนวนมากถูกทำให้รกร้างไม่ได้ทำประโยชน์ใด ๆ มีบางรายจัดสรรที่ดินออกขาย แต่บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่อยู่ลึกห่างจากถนนประชาวิถี ซึ่งเป็นถนนหลักทำให้โครงการไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ปัจจัยที่ทำให้ด้านนี้มีการขยายตัวน้อย เพราะว่ามีที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ของนายทุนท้องถิ่น เป็นตัวขัดขวางการขยายตัวของชุมชน

บริเวณศูนย์กลางชุมชนเมืองโคกสำโรง ในบริเวณศูนย์กลางชุมชนนับว่าเป็นย่านการค้าและบริเวณของชุมชน มีการค้าขายและการให้บริการหลากหลายชนิด ย่านการค้าหลักของชุมชนจะอยู่ที่ตลาดสดวัฒนาและบริเวณโดยรอบ ตามถนนศรีสำโรง ถนนประชาวิถีและถนนสุนทรารายณ์ ทั้งยังเป็นศูนย์รวมของศูนย์ราชการในระดับอำเภอและท้องถิ่นคือ เป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ ซึ่งรวมหน่วยงานในระดับอำเภอหลายหน่วยงานไว้ในบริเวณนี้และเป็นที่ตั้งของสำนักงานเทศบาลตำบลโคกสำโรง การขยายตัวของชุมชนในบริเวณนี้จะเป็นการขยายตัวไปตามที่ว่างที่เหลืออยู่ทำให้เกิดความแออัดและหนาแน่นของอาคาร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์ โดยส่วนมากใช้เป็นสถานประกอบการค้าและที่พักอาศัยควบคู่กันไป บริเวณที่มีการขยายตัวของชุมชนในย่านศูนย์กลางมีกระจายทั่วไปมากที่สุด คือบริเวณตลาดสดวัฒนา จะมีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์เพิ่มในด้านตะวันตกของตลาดทั้งนี้เพื่อรองรับการขยายตัวของตลาด ซึ่งมีความคับคั่งของผู้มาใช้บริการ การขยายตัวย่านศูนย์กลางบริเวณที่มีการเปลี่ยนแปลงรองลงมาคือ บริเวณสองฝั่งถนนสุนทรารายณ์และถนนประชาวิถี การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่เป็นการสร้างใหม่เพื่อทดแทนอาคารเดิมที่ทรุดโทรมลง ทั้งยังมีการสร้างบ้านจัดสรรประเภทบ้านเดี่ยว บริเวณศาลเจ้าโคกสำโรง มีการสร้างทาว์นเฮ้าส์ขึ้นเดี่ยวให้เช่าบริเวณทางเข้าวัดแก้วอินทราารามและตามวอหลังตลาดซึ่งอยู่ในระแวกเดียวกัน

4.6.3. สรุปการขยายตัวและรูปแบบของชุมชนเมืองโคกสำโรง

จากการศึกษาเอกสาร แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศปี 2516-2537 การออกสำรวจภาคสนามและการสอบถามประชาชนในท้องถิ่น สามารถวิเคราะห์การขยายตัวของชุมชนโดยสรุปได้ดังนี้

การขยายตัวของเมืองในช่วงปี 2516-2537 ชุมชนในย่านศูนย์กลางจะมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น การขยายตัวของเมืองจะเข้าไปในพื้นที่ว่างภายในชุมชน และมีการขยายตัวของชุมชนออกไปโดยรอบตามแนวถนนสายสำคัญ ๆ ที่เด่นชัดมากที่สุดจะเป็นด้านทิศใต้ตามถนนพหลโยธิน และบางส่วนมีการขยายตัวตามพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งความหนาแน่นมีไม่มากนัก

จะเห็นว่ารูปแบบการขยายตัวของชุมชนโคกสำโรง มีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการคมนาคม รูปแบบการขยายตัวจะเห็นชัด โดยเฉพาะในแนวเส้นทางที่มีการเข้าถึงและการขนส่งสะดวก โดยจะมากขึ้นตามแนวเส้นทางที่เชื่อมติดต่อกับชุมชนที่มีความสำคัญ เช่น ตามถนนพหลโยธินที่เชื่อมระหว่างชุมชนโคกสำโรงกับตัวจังหวัดลพบุรี
2. ด้านการเป็นศูนย์กลางของชุมชน การขยายตัวของชุมชนในย่านศูนย์กลางจะเป็นการขยายตัวเข้าไปในพื้นที่ว่างภายในเมืองทำให้เกิดความหนาแน่นมากขึ้น ทั้งนี้ เพราะย่านศูนย์กลางเมืองเป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญต่าง ๆ คือ เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ ศูนย์กลางการบริหารราชการ ทำให้เกิดการกระจุกตัวของชุมชนในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งการขยายตัวจะเบาบางตามลงระยะทางห่างจากศูนย์กลางเมือง
3. ด้านการพัฒนาพื้นที่ของเอกชน การขยายตัวของชุมชนซึ่งเกิดจากการพัฒนาพื้นที่ของเอกชน เช่น โครงการพัฒนาที่ดิน โครงการบ้านจัดสรรและโครงการจัดสรรที่ดิน โครงการดังกล่าวสามารถรองรับการขยายตัวของชุมชน จากศูนย์กลางไปสู่พื้นที่โดยรอบชุมชน ทั้งที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์

จากที่กล่าวทั้งหมดสามารถมองเห็นลักษณะรูปแบบการขยายตัวของชุมชนเป็นในลักษณะ

Star

4.7 ลักษณะการใช้ที่ดินของชุมชนโคกสำโรง

ชุมชนเมืองโคกสำโรงจะพื้นที่ต่อเนื่อง มีสภาพการใช้ที่ดินคล้ายคลึงกันชุมชนอื่นทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีตัวชุมชนเป็นแหล่งที่พักอาศัย ศูนย์กลางชุมชนเป็นแหล่งพาณิชย์ยกรรมบริการและจะถูกล้อมรอบด้วยพื้นที่เกษตรกรรม จะแตกต่างกันตรงบทบาทและความสำคัญของชุมชน มากน้อยจะผูกพันโดยตรงกับขนาดความหลากหลายของกิจกรรม และการใช้ที่ดินในชุมชนนั้น ๆ ในการศึกษาการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองโคกสำโรงนี้เป็นการศึกษาการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ โดยจะกำหนดพื้นที่ศึกษาตามเขตผังเมืองรวมชุมชนเมืองโคกสำโรง รวมชุมชนเมืองโคกสำโรง มีพื้นที่ 27 ตารางกิโลเมตรหรือ 17,081 ไร่ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือปี 2531 และปี 2537

การจัดทำแผนที่การใช้ที่ดิน ได้ใช้การแปลภาพถ่ายทางอากาศปี 2537 และออกสำรวจภาคสนาม โดยมีแผนที่การใช้ที่ดินในเขตผังเมืองรวมชุมชนเมืองโคกสำโรง ปี 2531 เป็นแผนที่ฐาน การจำแนกประเภทการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองโคกสำโรง แบ่งการใช้ที่ดินออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 9 ประเภทดังนี้

- 1) การใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัย หมายถึง พื้นที่ที่ใช้เป็นที่ตั้งของอาคารพักอาศัย
- 2) การใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรม หมายถึง อาคาร ร้านค้า และสถานที่บริการต่าง ๆ ประกอบด้วย อาคารสำนักงาน ธนาคาร ตลาด โรงแรม บิมน้ำมัน สถานที่บริการต่าง ๆ และร้านค้า ซึ่งรวมทั้งร้านค้าที่ใช้เป็นที่พักอาศัยด้วย
- 3) การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและคลังสินค้า หมายถึง โรงงาน โรงสี โรงพิมพ์ โรงกลึง อู่ต่าง ๆ และโกดังสินค้า เป็นต้น

4) การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของสถาบันราชการ หมายถึง พื้นที่เป็นที่ตั้งของสถาบันราชการต่าง ๆ เช่น ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาลและหน่วยงานราชการอื่น ๆ เป็นต้น

5) การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษา หมายถึง พื้นที่เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่ขึ้นกับ กองการศึกษาส่วนท้องถิ่น (เทศบาล) สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) กรมสามัญศึกษาและห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

6) การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของศาสนาสถาน หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและสถานที่ประกอบพิธีกรรมศาสนาอื่น ๆ

7) การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรและที่ว่างไม่ได้พัฒนา หมายถึง พื้นที่ใช้ในการเพาะปลูกพืชต่าง ๆ คอกปศุสัตว์ พื้นที่สาธารณะและพื้นที่ปล่อยว่างให้กร้างไม่มีการพัฒนา

8) การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่โล่งเพื่อนันทนาการ หมายถึง พื้นที่เพื่อนันทนาการประกอบด้วย สวนสาธารณะ สวนหย่อม สนามกีฬา สนามเด็กเล่น และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

9) อื่น ๆ หมายถึง ประเภทการใช้ที่ดินที่ไม่ได้กล่าวข้างต้น ได้แก่ ถนน แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง สระน้ำ เป็นต้น

การใช้ที่ดินของชุมชนเมืองโคกสำโรงในช่วงเวลาปี 2531 และปี 2537 มีลักษณะการใช้ที่ดินตามประเภทต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางที่ 4.9)

4.7.1 ลักษณะการใช้ที่ดิน ปี 2531

การใช้ที่ดินของชุมชน (แผนที่ 4) พบว่ามีพื้นที่เกษตรกรรมและที่ว่างไม่ได้พัฒนา เป็นจำนวนมากมีพื้นที่ 14,941 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 87.47 ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีพื้นที่มากที่สุดขณะนั้น รองลงมาเป็นพื้นที่เพื่อการพักอาศัยมีพื้นที่ 921 ตร.กม. คิดเป็นร้อยละ 5.39 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ถนนและแหล่งน้ำมีพื้นที่ 313 ตร.กม. คิดเป็นร้อยละ 1.83 ของพื้นที่ศึกษา พื้นที่อุตสาหกรรมและคลังสินค้ามีพื้นที่ 306 ตร.กม. คิดเป็นร้อยละ 1.79 ของพื้นที่ศึกษา ส่วนการใช้ที่ดินประเภทอื่นมีปริมาณน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับประเภทข้างต้น การใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ มีดังนี้

การใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย มีพื้นที่ 921 ไร่ หรือร้อยละ 5.39 ของพื้นที่ศึกษา มีการอยู่อาศัยมากบริเวณรอบ ๆ วัด แหล่งพาณิชย์กรรม สถานที่ราชการและถนนสายหลักของชุมชนที่พักอาศัยส่วนใหญ่ของชุมชนจะเป็นบ้านเดี่ยวมีบริเวณเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนเมืองโคกสำโรง เป็นชุมชนเก่าแก่ชุมชนหนึ่ง มีการตั้งถิ่นฐานยาวนานซึ่งที่ดิน ณ เวลานั้นมีราคาไม่สูงนักและยังตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ทำให้มีพื้นที่เพียงพอที่จะปลูกบ้านเดี่ยวมีบริเวณ การกระจุกตัวของย่านที่พักอาศัยจะมีแหล่งพาณิชย์และสถานที่ราชการเป็นศูนย์กลางหลัก มีวัดในแต่ละชุมชนเป็นศูนย์กลางรอง โดยการกระจายตัวจะหนาแน่นน้อยลงเมื่อระยะทางห่างจากศูนย์กลางชุมชน

การใช้ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรม มีพื้นที่ 126 ไร่ หรือร้อยละ 0.74 ของพื้นที่ศึกษา โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ย่านตลาดสดวัดนาและบริเวณถนนสายสำคัญของชุมชน ได้แก่ ถนนศรีสำโรง จะมีมากบริเวณตั้งแต่วงเวียนศรีสำโรง จะลดลงจนกระทั่งถึงหน้าที่ว่าการอำเภอโคกสำโรงบริเวณตลาดสดเทศบาล ถนนประวิที ถนนสุนทรารายณ์และถนนพหลโยธิน แหล่งพาณิชย์กรรมที่ใช้อาคารเป็นที่ประกอบการ เกือบทั้งหมดใช้เป็นที่อยู่อาศัยควบคู่กัน ส่วนแหล่งพาณิชย์ร้านค้าย่อยประเภทขายของชำมีกระจายอยู่ทั่วไปบริเวณที่ถูกรอบ ๆ ศูนย์กลางชุมชน

การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและคลังสินค้า มีพื้นที่ 306 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.79 ของพื้นที่ศึกษา การใช้ที่ดินประเภทนี้มีกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่จะอยู่ตามถนนสายสำคัญ ๆ ที่มีการเข้าถึงสะดวก ได้แก่ ถนนพหลโยธิน และถนนสุนทรารายณ์ จะมีปริมาณมากที่สุดประเภทอุตสาหกรรมซ่อมรถยนต์ รถไถและเครื่องยนต์เพื่อการเกษตร มีมากบริเวณสองฝั่งถนนพหลโยธินช่วงไปอำเภอเมืองลพบุรี รองลงมาเป็นโรงสีข้าว กลึง อีโคโนลหะ ทำไอ้ง ชีเมนต์ บล็อกตามลำดับ ส่วนคลังสินค้าจะกระจายอยู่รอบนอกชุมชน ส่วนใหญ่ใช้เก็บผลผลิตทางการเกษตร

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ มีพื้นที่ 104 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.61 ของพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่จะรวมตัวอยู่บริเวณที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ มีบางส่วนกระจายอยู่โดยรอบ ไม่ห่างกันมากนัก ซึ่งบริเวณที่ตั้งจะมีการเข้าถึงได้สะดวก

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษา มีพื้นที่ 133 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.78 ของพื้นที่ศึกษา การใช้ที่ดินประเภทนี้จะกระจายอยู่ตามแหล่งชุมชนโดยรอบ พบว่าส่วนใหญ่จะผูกพันกับวัดมาแต่โบราณ ทำให้ปัจจุบันมีที่ตั้งใกล้ชิดกัน และยังให้บริการกับชุมชนโดยรอบเหมือนกัน

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งศาสนสถาน มีพื้นที่ 194 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.14 ของพื้นที่ศึกษา เนื่องจากศาสนสถานเป็นแหล่งประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งมีความสำคัญต่อชุมชนมากแต่อดีต มีที่ตั้งอยู่โดยรอบตามชุมชนต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นวัดในศาสนาพุทธ มีโบสถ์ ศาสนาคริสต์และสุสาน อย่างละ 1 แห่ง

การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมและที่ว่างไม่ได้พัฒนา มีพื้นที่ 14,941 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 87.47 ของพื้นที่ศึกษา เป็นพื้นที่ที่มีปริมาณมากที่สุด จะพบมากอยู่บริเวณรอบ ๆ ชุมชน ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกข้าวและจะถูกปล่อยให้ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์หลังจากหมดฤดูเก็บเกี่ยวจนกว่าจะเริ่มเพาะปลูกใหม่ในปีถัดไป ส่วนที่ว่างไม่ได้พัฒนาจะพบเห็นปะปนกับการใช้ที่ดินประเภทอื่น ส่วนใหญ่การเข้าถึงไม่สะดวก

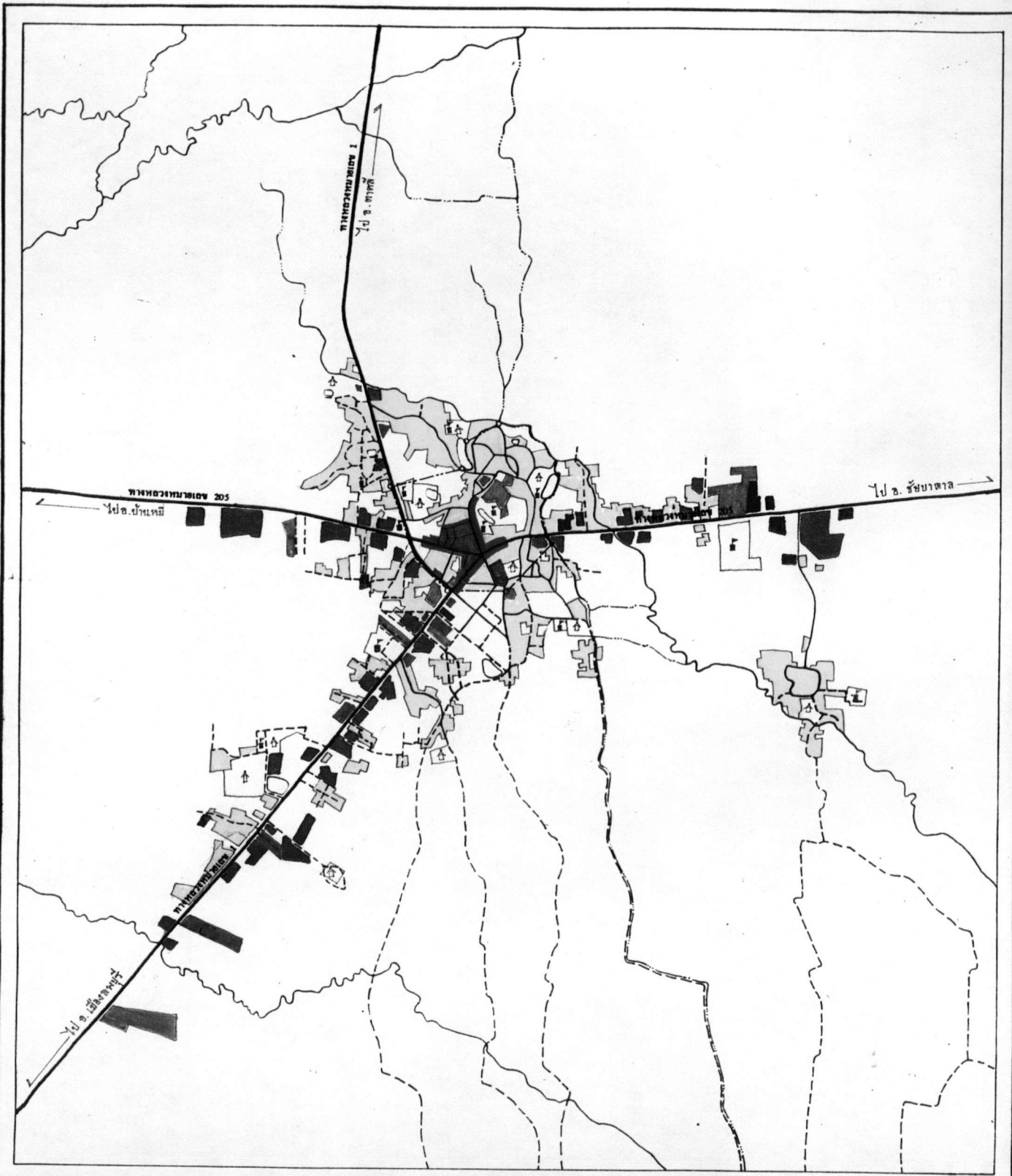
การใช้ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการ มีพื้นที่ 43 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.25 ของพื้นที่ศึกษา การใช้ที่ดินประเภทนี้ของชุมชนยังถือว่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับประเภทอื่น ชุมชนมีส่วนสาธารณะขนาดใหญ่ คือ สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 อยู่ในความรับผิดชอบของกองช่างเทศบาลตำบลโคกสำโรง แต่อยู่ในพื้นที่ ตำบลวังขนาก ห่างจากชุมชนประมาณ 3 กิโลเมตร ซึ่งไกลเกินไปไม่มีประชาชนไปใช้บริการ ส่วนที่เหลือใช้ร่วมกับพื้นที่อื่น ได้แก่ สนามโรงเรียน สนามหน้าหน่วยงานราชการ เป็นต้น

การใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ มีพื้นที่ 313 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.83 ของพื้นที่ศึกษาประกอบด้วยถนนทุกสายของชุมชน แหล่งน้ำ ได้แก่ ห้วย หนอง คลอง บึง สระน้ำ และพื้นที่อื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวข้างต้น

ตาราง 4-8 การใช้จ่ายในพื้นที่ศึกษา ปี2531-2537

ประเภท	2531		2537		เปลี่ยนแปลง		เปลี่ยนแปลง/ปี	
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%
1 ที่พักอาศัย	921	5.39	1,332	7.80	411.00	2.41	68.50	0.40
2 พาณิชยกรรม	126	0.74	182	1.07	56.00	0.33	9.33	0.05
3 อุตสาหกรรมและคลังสินค้า	306	1.79	375	2.20	69.00	0.40	11.50	0.07
4 สถานที่ราชการ	104	0.61	104	0.61	-	-	0.00	0.00
5 สถานที่ศึกษา	133	0.78	133	0.78	-	-	0.00	0.00
6 สถาบันศาสนา	194	1.14	194	1.14	-	-	0.00	0.00
7 เกษตรกรรมและที่ว่าง	14,941	87.47	14,312	83.79	(629.00)	(3.68)	-104.83	-0.61
8 ที่โล่งเพื่อนันทนาการ	43	0.25	48	0.28	5.00	0.03	0.83	0.00
9 ถนนและแหล่งน้ำ	313	1.83	401	2.35	88.00	0.52	14.67	0.09
รวม	17,081	100.00	17,081	100.00	-	-		

ที่มา : กรมการผังเมือง

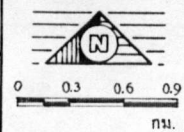

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง การใช้ที่ดินปี 2531

สัญลักษณ์

ที่พักอาศัย	สถานศึกษา
พาณิชยกรรม	ศาสนสถาน
อุตสาหกรรมและโกดังสินค้า	พื้นที่เกษตรกรรมและที่ว่าง
สถานที่ราชการ	ถนน
ที่โล่งเพื่อนันทนาการ	คลอง

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชัชฉัตร จิระพันธ์ โภคพราณ รหัส C535191

ที่มา	แผนที่
	4-13

4.7.2 ลักษณะการใช้ที่ดิน ปี 2537

จากการสำรวจการใช้ที่ดินในปี 2537 พบว่าการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ศึกษา ยังคงมีการใช้ที่ดินประเภทการเกษตรกรรมและที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์อยู่เป็นจำนวนมาก แต่เมื่อพิจารณาจากปี 2531 จะเห็นว่าการใช้ที่ดินดังกล่าวได้มีพื้นที่ลดลงอย่างมาก ทั้งนี้เพราะว่ามีการพัฒนาเมืองเพิ่มขึ้นทำให้การใช้ที่ดินประเภทอื่น ขยายตัวรุกกล้าเข้าไปในเขตเทศบาล ซึ่งการใช้ที่ดิน โดยทั่วไปยังคงผสมผสานประปนกัน การใช้ประเภทการเกษตรกรรมและที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ ในการศึกษาปี 2537 มีพื้นที่ลดลงเหลือ 14,203 ไร่ หรือร้อยละ 83.15 ของพื้นที่ปี 2537 โดยมีพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็นปฏิภาคโดยตรง เมื่อพิจารณาถึงการใช้ที่ดินประเภทอื่นพบว่าการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ ซึ่งเป็นการใช้ที่ดินประเภทสาธารณูปโภค เพิ่มขึ้นมาก โดยเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการใช้ที่ดินประเภท ที่พักอาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรมและกีดังสินค้า ทั้งการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ อีกด้วย ทั้งนี้ยังพบว่าการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ มีการขยายตัวจากภายในเขตเทศบาล มาสู่พื้นที่นอกเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรงเป็นปริมาณมาก โดยรายละเอียดสามารถแยกพิจารณาการใช้ที่ดินแต่ละประเภทดังนี้

การใช้ที่ดินเพื่อที่พักอาศัย การใช้ที่ดินประเภทนี้มีพื้นที่ 1,332 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.80 ของพื้นที่ทั้งหมด มีกระจายอยู่โดยรอบชุมชน แทรกไปตามพื้นที่ต่าง ๆ โดยทั่ว การกระจายตัวของการใช้ที่ดินประเภทนี้ ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ที่มีการเข้าถึงและสาธารณูปโภค สะดวกจากพิจารณาปัจจัยพื้นฐานทั้ง 2 อย่าง ในเขตเทศบาลจะมีมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากความพร้อมทางงบประมาณและบุคลากร เป็นผลทำให้ในย่านนี้มีที่พักอาศัยหนาแน่นมากที่สุดในชุมชน ยกเว้นพื้นที่ว่างที่มีนายทุนท้องถิ่นเป็นเจ้าของไม่มีการใช้ประโยชน์ จะเป็นพื้นที่ที่กีดกันการขยายตัวของเมือง ซึ่งไม่มีเฉพาะในเขตเทศบาล แต่จะมีอยู่โดยทั่วไปรอบ ๆ ชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีทำเลที่เหมาะสม เมื่อในตัวเมืองมีความหนาแน่น จึงมีการขยายตัวของที่พักอาศัย ออกไปยังพื้นที่เกษตรกรรมด้านนอกเมืองทั้งยังมีภาคเอกชนได้ทำการพัฒนาที่ดินในพื้นที่ว่าง และพื้นที่

เกษตรกรรมดังจะเห็นในบริเวณถนนสายหลักของชุมชน ได้แก่ บริเวณถนนพหลโยธินช่วงโคกสำโรง-ลพบุรี ซึ่งเป็นบริเวณที่มีบริการขั้นพื้นฐานครบครันและการเข้าถึงสะดวก สามารถเดินทางติดต่อกับชุมชนที่สำคัญและมีศักยภาพที่สูงกว่า ทำให้มีการเพิ่มของการใช้ที่ดินประเภทนี้อย่างรวดเร็ว ส่วนในบริเวณอื่นมีการเปลี่ยนแปลงแต่ไม่โดดเด่นเท่าพื้นที่บริเวณดังกล่าว

การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรม การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรมในชุมชนโคกสำโรงมีพื้นที่ 182 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.07 ของพื้นที่ ย่านพาณิชย์กรรมเป็นย่านศูนย์กลางของความเจริญของเมือง เป็นแหล่งรวมกิจการทางด้านการค้าและบริการ เช่น ร้านค้า ตลาดสด สถาบันการเงิน โรงแรมที่พักต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนใหญ่การใช้ที่ดินประเภทนี้จะอยู่ในเขตเทศบาล บริเวณสองฝั่งถนนประชาวิถีดั้งแดวงเวียนศรีสำโรงสุดเขตเทศบาล สองฝั่งถนนศรีสำโรงตั้งแต่แดวงเวียนศรีสำโรงถึงบริเวณแยกถนนเทอดเกียรติ สองฝั่งถนนสุนทรารายตั้งแต่สุดเขตเทศบาล ฝั่งที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขโคกสำโรง ผ่านวงเวียนศรีสำโรงกระทั่งสุดเขตเทศบาลที่คลองแคทราย จะมีบ้างในบริเวณนอกเทศบาลตามถนนพหลโยธินไปจังหวัดลพบุรีและในโครงการเมืองใหม่เคแอลด์บริเวณรอบสถานีขนส่งอำเภอโคกสำโรง ส่วนบริเวณอื่นจะกระจายอยู่รอบ ๆ ชุมชนในลักษณะร้านขายของชำ ซึ่งจะเห็นได้ทั่ว ๆ ไปใน บริเวณย่านพักอาศัย

การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและคลังสินค้า การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและคลังสินค้าในชุมชนเมืองโคกสำโรงมีพื้นที่ 375 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.20 ของพื้นที่ ส่วนใหญ่การใช้ที่ดินประเภทนี้จะกระจายอยู่รอบ ๆ ชุมชนตามถนนสายหลัก ที่มีการเข้าถึงและการขนส่งสะดวก จะมีมากบริเวณถนนพหลโยธิน (โคกสำโรง-ลพบุรี) ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กอยู่รอบ บำรุง ต่อตัวถังรถ และร้านอัด กลึง บริเวณถนนพหลโยธิน (โคกสำโรง-หนองม่วง) มีไม่มากนักมีโรงสีข้าวขนาดกลาง 2 โรง มีโกดังเก็บสินค้าไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นอยู่รอบเครื่องขนถ่ายไม่ใหญ่มากนัก ในย่านนี้อาจจะเป็นที่ตั้งโรงงาน และคลังสินค้า เนื่องจากมีการกำหนดพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมในบริเวณด้านเหนือชุมชนตามถนนพหลโยธิน บริเวณตรงข้ามสำนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรีสาขาโคกสำโรง บริเวณถนนสุนทราราย มีโรงสีขนาดใหญ่และขนาด

กลางตั้งอยู่บริเวณนี้ มีโกดังเก็บสินค้าจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นโกดังเก็บสินค้าการเกษตร บริเวณ
ถนนประชาวิถี (โคกสำโรง-บ้านหมี่) มีโกดังมากส่วนใหญ่เป็นโกดังเก็บสินค้าและผลผลิตทางการ
เกษตร ส่วนในย่านศูนย์กลางเมืองจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น โรงงานทำขนมปัง โรง
งานทำเส้นก๋วยเตี๋ยว โรงงานทำขนมจีน โกดังเก็บสินค้าเป็นห้องแถวมีโรงสีขนาดปานกลาง
2 โรง

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งสถานที่ราชการ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของสถานที่
ราชการมีพื้นที่ 104 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.61 ของพื้นที่ ที่ตั้งของสถานที่ราชการส่วนใหญ่จะรวม
ตัวอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรง บริเวณถนนศรีสำโรง ซึ่งเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอโคก
สำโรง สำนักงานเทศบาลตำบลโคกสำโรง สำนักงานที่ดิน สาขาโคกสำโรง สถานีตำรวจภูธร
อำเภอโคกสำโรง ส่วนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลจะกระจายอยู่โดยรอบบริเวณถนนพหลโยธิน (โคก
สำโรง-ลพบุรี) ประกอบด้วยสำนักงานขนส่งอำเภอโคกสำโรง สำนักงานสหกรณ์เพื่อการเกษตร
อำเภอโคกสำโรง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโคกสำโรง สำนักงานประถมศึกษาอำเภอโคก
สำโรงและสำนักงานเกษตรอำเภอโคกสำโรง บริเวณถนนประชาวิถี (โคกสำโรง-บ้านหมี่)
เป็นที่ตั้งของสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาคสาขาโคกสำโรง-บ้านหมี่ สำนักงานการไฟฟ้าส่วน
ภูมิภาค สาขาอำเภอโคกสำโรง บริเวณถนนพหลโยธิน (โคกสำโรง-ชัยนาท) เป็นที่ตั้งของ
สำนักงานองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย สาขาโคกสำโรง และแขวงทางหลวงลำน้ำรายณ์สาขา
ย่อยโคกสำโรง บริเวณถนนสุรนารายณ์ (โคกสำโรง-ลำน้ำรายณ์) เป็นที่ตั้งของโรงพยาบาล
ประจำอำเภอโคกสำโรง นอกจากนี้สำนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี สาขาโคกสำโรงกำลังดำเนินการ
ย้ายสำนักงาน จากบริเวณหลังที่ว่าการอำเภอโคกสำโรง ไปตั้งที่บริเวณถนนพหลโยธิน
(โคกสำโรง-ชัยนาท) ห่างจากชุมชนเมืองโคกสำโรงประมาณ 3 กิโลเมตร ใกล้กับสะพานข้าม
คลองลำมะเลง คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณปลายปี 2538

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของสถานศึกษา การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของสถาน
ศึกษาในชุมชนเมืองโคกสำโรงมีพื้นที่ 133 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.78 ของพื้นที่ ที่ตั้งของสถาน

ศึกษาจะกระจายเพื่อบริการให้กับย่านชุมชนนั้น ๆ โดยในย่านทิศเหนือมีโรงเรียนวัดหนองพิมาน ตั้งอยู่บริเวณวัดหนองพิมาน โรงเรียนวัดกำแพงตั้งอยู่บริเวณวัดกำแพง ด้านทิศใต้มีโรงเรียนบ้านโคกลำโรงตั้งอยู่บริเวณริมถนนพหลโยธิน (โคกลำโรง-ลพบุรี) ตรงข้ามกับปั๊มน้ำมันศาลาเท็กซ์ โรงเรียนวัดดงแก้ววิทยาตั้งอยู่บริเวณวัดดงแก้ว โรงเรียนฝึกฝนอาชีพตั้งอยู่ติดกับโรงเรียนบ้านโคกลำโรง โรงเรียนวัดรัตนาราม (วัดหลวง) ตั้งอยู่บริเวณวัดรัตนาราม ด้านทิศตะวันออกมีโรงเรียนโคกลำโรงวิทยาเป็นโรงเรียนประจำ อำเภอตั้งอยู่ข้างถนนสุรนารายณ์ตรงข้ามโรงพยาบาลประจำอำเภอโคกลำโรง ด้านทิศตะวันตกมีโรงเรียนจาริกล้อมวิทยาตั้งอยู่ตรงข้ามกับที่ทำการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาอำเภอโคกลำโรงในส่วนศูนย์กลางเมืองมีโรงเรียนเทศบาลบ้านโคกลำโรง (เทศบาล 1) ตั้งอยู่บริเวณที่ทำการเทศบาลตำบลโคกลำโรง โรงเรียนวัดแก้วจันทาราม (เทศบาล 2) ตั้งอยู่บริเวณวัดแก้วจันทาราม โรงเรียนวัดตะวันเย็น ตั้งอยู่บริเวณวัดตะวันเย็น โรงเรียนทศวรรษศึกษาตั้งอยู่บริเวณวัดสิงห์คูยางค์ และโรงเรียนศรีแก้วอนุถุดตั้งอยู่ข้างถนนศรีลำโรงตรงข้ามตลาดสดวัดนา จะสังเกตเห็นว่าย่านชุมชน ส่วนใหญ่มีวัดเป็นศูนย์กลาง เมื่อโรงเรียนเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่ชุมชน จึงมีสถานที่ตั้งใกล้กับวัดเสียส่วนใหญ่ ส่วนห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอโคกลำโรงตั้งอยู่ที่ ถนนเทอดเกียรติ บริเวณวัดหนองพิมาน

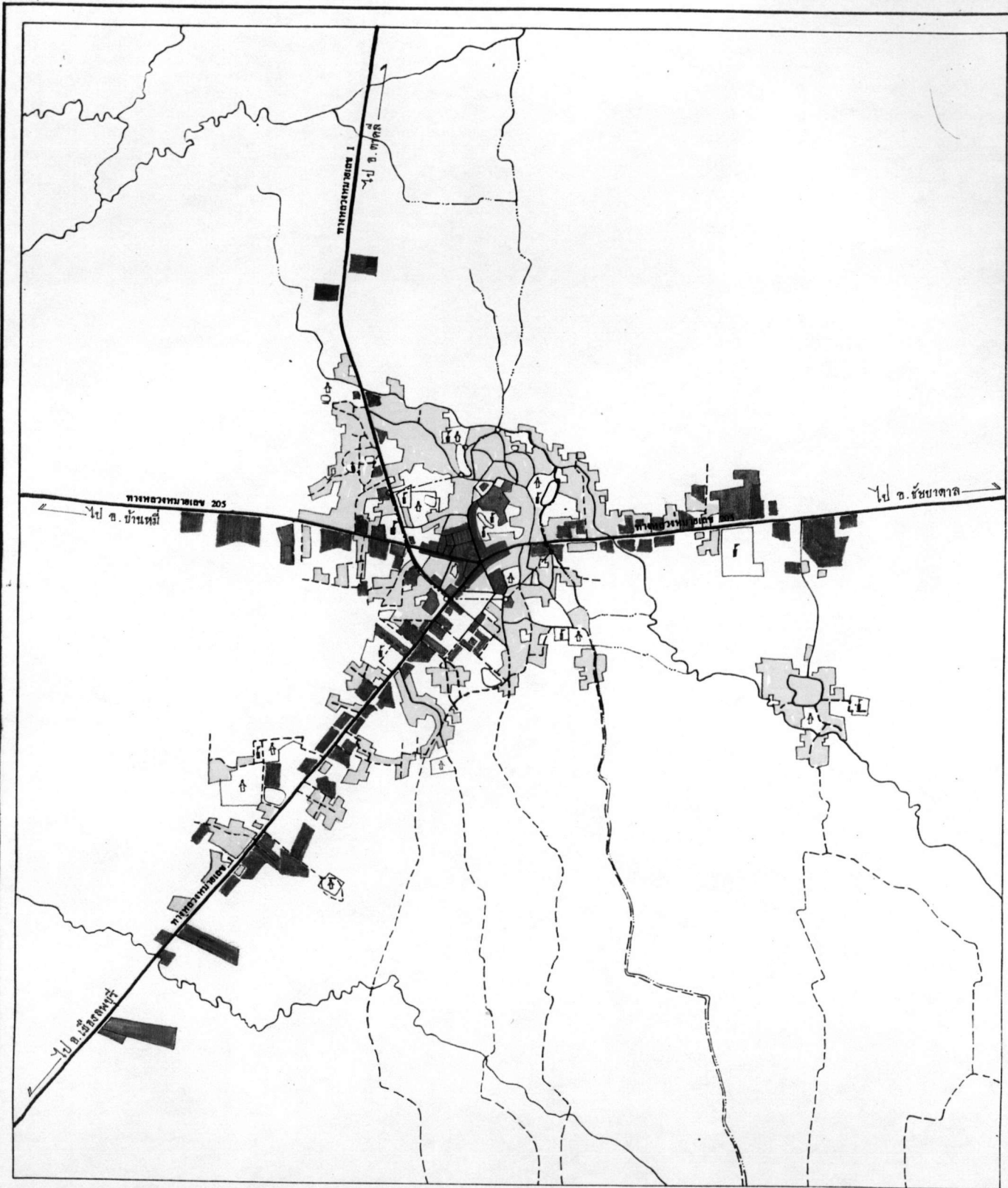
การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของศาสนสถาน การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของศาสนสถานในชุมชนเมืองโคกลำโรงมีพื้นที่ 194 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.14 ของพื้นที่ ที่ตั้งของศาสนสถานส่วนใหญ่เป็นวัดสันศาสนาพุทธ โดยมีโบสถ์ของศาสนาคริสต์เพียงแห่งเดียวในบริเวณบ้านหนองแวง เนื่องจากชุมชนเมืองโคกลำโรงเป็นชุมชนดั้งเดิม มีความสัมพันธ์กับพุทธศาสนามายาวนาน ดังจะเห็นว่าวัดตั้งอยู่กระจายทั่วชุมชน โดยทางทิศเหนือมีวัดหนองพิมาน วัดป่าเจริญธรรมและวัดกำแพง ทิศใต้มีวัดโคกลำโรง วัดดงแก้ว วัดเขากระโทลกและวัดรัตนาราม(วัดหลวง) ทางทิศตะวันออกมีวัดคลองเหตุ ในย่านศูนย์กลางชุมชนมีวัดแก้วจันทาราม วัดสิงห์คูยางค์และวัดตะวันเย็น

การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมและที่ว่างไม่ได้พัฒนา การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมและที่ว่างไม่ได้พัฒนาในชุมชนเมืองโคกลำโรงมีพื้นที่ 14,312 ไร่ คิดเป็นร้อยละ

83.79 ของพื้นที่ ปัจจุบันพื้นที่เกษตรกรรมในเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรงไม่มีแล้ว มีเพียงที่ว่างของนาขุทนต์ที่เก็บเอาไว้ไม่ได้ประโยชน์ไม่มากนักส่วนใหญ่อยู่บริเวณหลังตลาดวัฒนาและที่เกาะลอยอยู่บริเวณตรงข้ามโรงพยาบาลโคกสำโรงราม่า หลังสำนักงานไทยสมุทรประกันภัย ส่วนพื้นที่เกษตรกรรมจะอยู่โดยรอบชุมชน และมีพื้นที่เกษตรกรรมบางส่วนได้มีการซื้อขายตกมาอยู่ในมือนายทุน เช่นบริเวณด้านทิศเหนือ ตามถนนสายพหลโยธิน (โคกสำโรง-ชัยนาท) เนื้อคลองศรีสุก และบริเวณด้านทิศตะวันตกบริเวณถนนประชาวิถี (โคกสำโรง-บ้านหมี่) พื้นที่ดังกล่าวหลังจากเปลี่ยนมือส่วนมากไม่ได้ใช้ทำประโยชน์ เพียงมีไว้เพื่อเก็งกำไร นอกจากจะเกิดผลเสียทำให้พื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเป็นแหล่งผลิตอาหารของชุมชนลดลงแล้ว ยังเป็นตัวหยุดยั้งการเติบโตของเมืองอีกด้วย

การใช้ที่ดินเพื่อประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการ การใช้ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการในชุมชนเมืองโคกสำโรงมีพื้นที่ 48 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.28 ของพื้นที่ เนื่องจากชุมชนเมืองโคกสำโรงเป็นชุมชนเล็กย่านมีความหนาแน่น ทำให้มีพื้นที่จำกัดในการสร้างสวนสาธารณะและสนามกีฬา ปัจจุบันมีส่วนสาธารณะในความรับผิดชอบของกองช่างเทศบาลตำบลโคกสำโรงแต่สถานที่อยู่นอกเขตเทศบาลไกลออกไปประมาณ 4 กิโลเมตรตามถนนพหลโยธิน (โคกสำโรง-ลพบุรี) เป็นสวนเฉลิมพระเกียรติ เนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ หรืออยู่ติดกับสำนักงานเกษตรอำเภอโคกสำโรง บริเวณโดยรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ปัจจุบันไม่ได้รับการเอาใจใส่จากหน่วยงานรับผิดชอบและไม่มีประชาชนไปใช้บริการ ปัจจุบันทางเทศบาลมีโครงการจะบูรณะบริเวณหนองไก่อ้อ่อน ให้เป็นส่วนสาธารณะแห่งใหม่ ซึ่งที่ตั้งอยู่ใกล้ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขโคกสำโรง ส่วนสนามกีฬายังใช้พื้นที่ร่วมกับที่ดินประเภทอื่น เช่น สนามหน้าที่ทำการอำเภอ ลานวัด และสนามหน้าโรงเรียน เป็นต้น

การใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ การใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ ในชุมชนเมืองโคกสำโรง มีพื้นที่ 401 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.35 ของพื้นที่ การใช้ที่ดินประเภทนี้ จะมีมากในเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรง ทั้งนี้จากการเป็นศูนย์กลางความเจริญของเมืองมีงบประมาณพัฒนาทุกปี

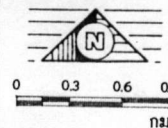

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง: การใช้ที่ดิน ปี 2537

สัญลักษณ์

	ที่พักอาศัย		สถานศึกษา
	พาณิชย์กรรม		ศาสนสถาน
	อุตสาหกรรมและโกดังสินค้า		พื้นที่เกษตรกรรมและที่ว่าง
	สถานที่ราชการ		ถนน
	ที่โล่งเพื่อันทนาการ		คลอง

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อนิติกร จิระพันธ์ โศภพราน รหัส C535191

ที่มา

แผนที่

4-14

อีกทั้งมีตัวแทนประชาชน คือ นายกเทศบาลตรีและคณะคอยกำกับดูแล และขจัดปัญหาของเมือง ทำให้ระบบถนนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเมืองได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึงภายในเมือง ส่วนนอกเขตเทศบาลตามชุมชนโดยรอบ การสร้างและบูรณะเส้นทางจำเป็นต้องรองพัฒนาตำบลหรือของจังหวัดกว่าจะได้ต้องใช้เวลานาน ทำให้ประสิทธิภาพของระบบถนนแตกต่าง ๆ จากในเขตเทศบาล ปัจจุบันมีโครงการลอกคลองศรีสุกและก่อสร้างถนนผิวคอนกรีตบริเวณคันคลองศรีสุก ทิศใต้ซึ่งติดกับพื้นที่ชุมชน เริ่มโครงการตั้งแต่จุดติดกับถนนสุรนารายณ์ฝั่งตะวันออกของชุมชน ถึงจุดติดกับถนนพหลโยธิน (โคกสำโรง-ชัยนาท) ด้านทิศเหนือของชุมชน ในส่วนของการลอกคลองได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่วนการก่อสร้างถนนดำเนินการจะเสร็จประมาณ 11 กรกฎาคม ปี 2539 ส่วนแหล่งน้ำภายในชุมชนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ปัจจุบันอาศัยน้ำประปาในการอุปโภคและบริโภคเป็นหลัก โดยมีแหล่งผลิตจากคลองชลประมาณ อำเภอบ้านหมี่

4.7.3 การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเปลี่ยนเทียบ พ.ศ. 2531-2537

จากการศึกษาการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองโคกสำโรงและพื้นที่ต่อเมืองในปี 2531 และ ปี 2537 พบว่าการเปลี่ยนแปลงสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

- 1) การเปลี่ยนแปลงลดลง มีการใช้ที่ดินเพียงประเภทเดียว ได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมและที่ว่าง มีพื้นที่ลดลง 629 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.68 ของพื้นที่ศึกษา
- 2) การเปลี่ยนแปลงคงที่ มีการใช้ที่ดิน 3 ประเภท ได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งสถาบันราชการ สถาบันการศึกษาและศาสนสถาน
- 3) การเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น มีการใช้ที่ดิน 5 ประเภท ได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัยเป็นประเภทที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากที่สุด ถึง 411 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.41 ของพื้นที่ศึกษา ส่วนที่เหลือมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรมและคลังสินค้า ที่โล่งเพื่อนันทนาการและอื่น ๆ

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองโคกสำโรงและพื้นที่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านที่พื้กาศจะปรากฏเด่นชัดมากที่สุด มีการกระจายตัวรอบ ๆ ชุมชน ส่วนใหญ่จะเกาะกลุ่มตามโครงข่ายถนน และบางส่วนกระจายรูกล้ำเข้าไปในพื้นที่ว่างในเมืองและพื้นที่เกษตรกรรมโดยรอบ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ สามารถแยกประเภทพิจารณา ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัย การเปลี่ยนแปลงประเภทนี้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุดในจำนวนที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด โดยมีพื้นที่เพิ่มขึ้นจากปี 2531 จำนวน 368 ไร่ หรือร้อยละ 2.16 ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการกระจายตัวออกไปยังบริเวณรอบนอกของเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรง โดยเฉพาะตามเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของชุมชน การเพิ่มขึ้นของการใช้ที่ดินเพื่อที่พักอาศัย เป็นการขยายตัวเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรมรอบ ๆ ชุมชน และที่ว่างไม่ได้พัฒนาภายในเขตเทศบาลตำบลโคกสำโรง โดยทั้งหมดจะเป็นการพัฒนาที่ดินของเอกชนเสียส่วนใหญ่

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรม การใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นจากปี 2531 เป็นพื้นที่ 56 ไร่ หรือร้อยละ 0.33 มีการเปลี่ยนแปลงในบริเวณเฉพาะพื้นที่ว่างในย่านพาณิชย์และสองฝั่งถนนสายหลักเท่านั้น ในย่านพาณิชย์กรรมจะมีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นในบริเวณที่ว่างหลังตลาดสดวัฒนา ส่วนในบริเวณถนนศรีสำโรงมีการสร้างอาคารพาณิชย์ชั้นใหม่แทนอาคารเก่า และก่อสร้างแทนอาคารเดิมที่เกิดอัคคีภัยในช่วงต้นปี 2537 ส่วนในพื้นที่นอกเขตเทศบาลมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าในเขตเทศบาล ปรากฏเด่นชัดที่สุดในบริเวณรอบ ๆ สถานีขนส่ง เป็นอาคารสำนักงานและอาคารพาณิชย์กรรมเสียส่วนใหญ่ ในบริเวณอื่นจะมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นของอาคารพาณิชย์ตามสองฝั่งถนนสายหลักของชุมชน ได้แก่ สองฝั่งถนนพหลโยธินช่วงโคกสำโรง-ลพบุรี และถนนสุนทรารายณ์ช่วงเทศบาล-โรงพยาบาลโคกสำโรง โดยกิจกรรมของบริเวณถนนพหลโยธิน พบว่า มีอาคารสำนักงานสร้างใหม่พอสมควร แต่มากที่สุดจะเป็นร้านค้าวัสดุก่อสร้าง และขายอะไหล่รถยนต์ ประเภทต่าง ๆ โดยผู้มาใช้บริการจะเป็นประชาชนทั้งในและนอกชุมชน ส่วนบริเวณถนนสุนทรารายณ์มีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น ในบริเวณสองฝากถนนติดกับเขตเทศบาล

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและโกดังสินค้า

มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2531 เป็นพื้นที่ 69 ไร่ หรือร้อยละ 0.40 การใช้ที่ดินประเภทนี้มีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ส่วนใหญ่กระจายอยู่ทั่วไปตามถนนสายหลัก ที่พบมากจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ของการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ประเภท อู่ซ่อม-บำรุงรถยนต์ บริเวณสองฝั่งถนน-พหลโยธินช่วงโคกสำโรง-ลพบุรี ส่วนประเภทโกดังสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น บริเวณด้านเหนือของชุมชนตามถนนพหลโยธิน ตั้งแต่คลองศรีสุขขึ้นไป ซึ่งเป็นการขยายตัวเข้าไปแทนที่พื้นที่เกษตรกรรมเดิม โกดังสินค้าที่เพิ่มขึ้นจะเป็นโกดังสำหรับเก็บผลผลิตทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งโกดังแต่ละแห่งใช้พื้นที่มากเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินประเภทนี้สูงส่งตามไปด้วย

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมและที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์

การใช้ที่ดินประเภทนี้มีการเปลี่ยนแปลงลดลงเพียงชนิดเดียวมากถึง 372 ไร่ หรือร้อยละ 4.29 จากปี 2531 จะพบการใช้ที่ดินประเภทนี้อยู่มาก โดยเฉพาะเขตรอบนอกของชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ส่วนในเขตเทศบาลหรือเขตชุมชนจะพบว่าพื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์มากกว่าพื้นที่เกษตรกรรม ด้านการเปลี่ยนแปลงลดลงของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทนี้ จะเท่ากับการเพิ่มขึ้นของการใช้ที่ดินในทุกประเภทรวมกัน และพบว่าการใช้ที่ดินจะเปลี่ยนแปลงทุกพื้นที่ที่มีการเข้าถึงสะดวก ซึ่งเป็นทำเลที่เหมาะสมแก่การขยายตัวของเมือง โดยการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยมีการรุกล้ำเข้ามามากที่สุด ส่วนการใช้ที่ดินประเภทอื่นมีการรุกล้ำบ้างแต่ไม่มากนัก พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงของการใช้ที่ดินประเภทนี้ที่เด่นชัดที่สุดได้แก่บริเวณสองฝั่งถนนพหลโยธินด้านโคกสำโรง-ลพบุรี ซึ่งมีการเข้ามาของการใช้ที่ดินหลากหลายชนิด พบว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการพัฒนาที่ดินของภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ มากที่สุดคือโครงการเมืองใหม่แคนดง นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงลดลงตามสองฝั่งถนนพหลโยธินเป็นการใช้ที่ดินพาณิชยกรรมอุตสาหกรรมและโกดังสินค้า ที่พักอาศัย ซึ่งจะพบเห็นตลอดเส้นทางจนถึงเขตพื้นที่ศึกษา นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลง

ตามถนนสู่นารายณ์ด้านโคกสำโรง-ชัยบาดาล มีการเปลี่ยนแปลงลดลงแต่ไม่มากนัก ประเภทการใช้ที่ดินที่รุก้ำเข้ามาในบริเวณนี้ก็ยังมึประเภทที่อยู่อาศัยมากที่สุด นอกนั้นไม่มากนัก ส่วนบริเวณในเขตเทศบาลมีการเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดินประเภทนี้เหมือนกันแต่ไม่มากนัก พื้นที่ลดลงก็ยังเป็นการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยเป็นตัวรุก้ำที่สำคัญ โดยมีการใช้ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรมเพิ่มขึ้นโดดเด่นกว่าบริเวณอื่น

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการ

การใช้ที่ดิน

ประเภทนี้มี การเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ 5 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของการเปลี่ยนแปลงจากปี 2531 จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นก็ยังอาศัยพื้นที่รวมกับการใช้ที่ดินประเภทอื่นเช่นเดิม ได้แก่ บริเวณลานวัด ที่ว่างของหน่วยงานราชการและที่เพิ่มขึ้น คือ ประเภทสวนหย่อมมีกระจายอยู่โดยทั่วชุมชน ในลักษณะปรับปรุงที่ว่างบริเวณรอบแหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ บริเวณสระชุด ตรงข้ามกับศาลเจ้าโคกสำโรง เป็นสวนหย่อมขนาดเล็กมีการจัดสวน ปลูกต้นไม้ สนามเด็กเล่นและมีที่ว่างไม่มากนัก สำหรับเล่นกีฬาซึ่งไม่ต้องใช้อุปกรณ์มากนัก ในบริเวณวงเวียนศรีสำโรง โดยเฉพาะวงเวียนและบริเวณเกาะกลางถนนในเขตเทศบาลจะมีการจัดสวนในลักษณะสวนหย่อม ซึ่งมีเอกชนในบริเวณดังกล่าวรับผิดชอบและบำรุงรักษา ก็รองรับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่งแต่ไม่มากนัก สมควรที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดหาเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ

การใช้ที่ดินประเภทอื่นซึ่งรวมเอา

ถนนหรือเส้นทางคมนาคมและแหล่งน้ำซึ่ง ได้แก่ สระน้ำ ห้วย หนองน้ำ คลอง บึง ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 80 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.52 ของการเปลี่ยนแปลงจากปี 2531 จะพบว่าการเปลี่ยนแปลงอยู่โดยรอบชุมชน โดยมีการขยายโครงข่ายถนนตามถนนสายหลักของชุมชน ในถนนพลโยธินมีการปรับปรุงฝั่งการจราจรใหม่ พร้อมทั้งขยายถนนช่วงเข้าสู่ชุมชน ในส่วนถนนสู่นารายณ์ด้านทิศตะวันออก มีการขยายถนนจากเดิม 2 ช่องทางเป็น 4 ช่องการจราจรและมีเกาะกลางถนน เริ่มตั้งแต่เขตเทศบาลจากคลองแคทรายจน

ถึงทางเข้าหมู่บ้านคลองเกตุ นอกจากนี้ในเขตเทศบาลยังมีการปรับปรุงผิวการจราจรและขยายถนนเดิมเชื่อมต่อกับถนนสายหลักอีกหลายสาย ในด้านของแหล่งน้ำมีการขุดลอกสระน้ำที่สำคัญของชุมชนภายในเขตเทศบาล 2 แห่ง คือ สระยาว ซึ่งอยู่ใกล้ศูนย์ราชการและสระซุดซึ่งอยู่ที่ถนนเทอดเกียรติ ตรงข้ามกับศาลเจ้าโคกสำโรง พร้อมทั้งมีการขุดลอกคลองศรีสุขตั้งแต่ช่วงตัดกับถนนพหลโยธินออกของชุมชน เพื่อเป็นแหล่งบริโภคน้ำของชุมชนให้มีขีดความสามารถให้บริการมากกว่าเดิม

ส่วนการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ ศาสนสถานและสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าชุมชนเมืองโคกสำโรงเป็นชุมชนที่ก่อตั้งมานานและเพียงพอแก่การให้บริการกับชุมชนในระดับหนึ่งทำให้ช่วงเวลาดังกล่าวไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก

4.8 โครงการที่มีผลต่อการเติบโตของชุมชน

จากบทบาทที่ถูกกำหนดโดยผังโครงสร้างจังหวัด ชุมชนโลกสำโรงเป็นเพียงเมืองศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง การค้าและบริการในระดับท้องถิ่น ส่วนทางด้านโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ไม่ได้รับการสนับสนุนมากนัก ทั้งนี้เพราะมีข้อจำกัดในความแข็งแรงของพื้นที่ ซึ่งโครงการส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาหน่วยงานราชการและนายทุนท้องถิ่น โครงการเกิดขึ้นจึงแบ่งได้ 2 ส่วน คือ โครงการของรัฐและเอกชน ดังนี้

1) โครงการของรัฐ ที่สำคัญมีผลต่อการเติบโตของเมืองดังนี้

1.1 โครงการ สำนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี สาขาโลกสำโรง

ที่ตั้ง ตอนเหนือของชุมชน มีระหว่างตามถนนพหลโยธินประมาณ 3 กิโลเมตร

ลักษณะโครงการ ก่อสร้างอาคารสำนักงาน

ระยะเวลาดำเนินงาน อยู่ระหว่างการก่อสร้าง

ผลต่อการเติบโตของเมือง มีการจับจองพื้นที่รอบ ๆ สำนักงาน เพื่อ

สร้างร้านค้า อาคารพาณิชย์ บริการแก่ผู้มาติดต่อสำนักงานที่ดิน

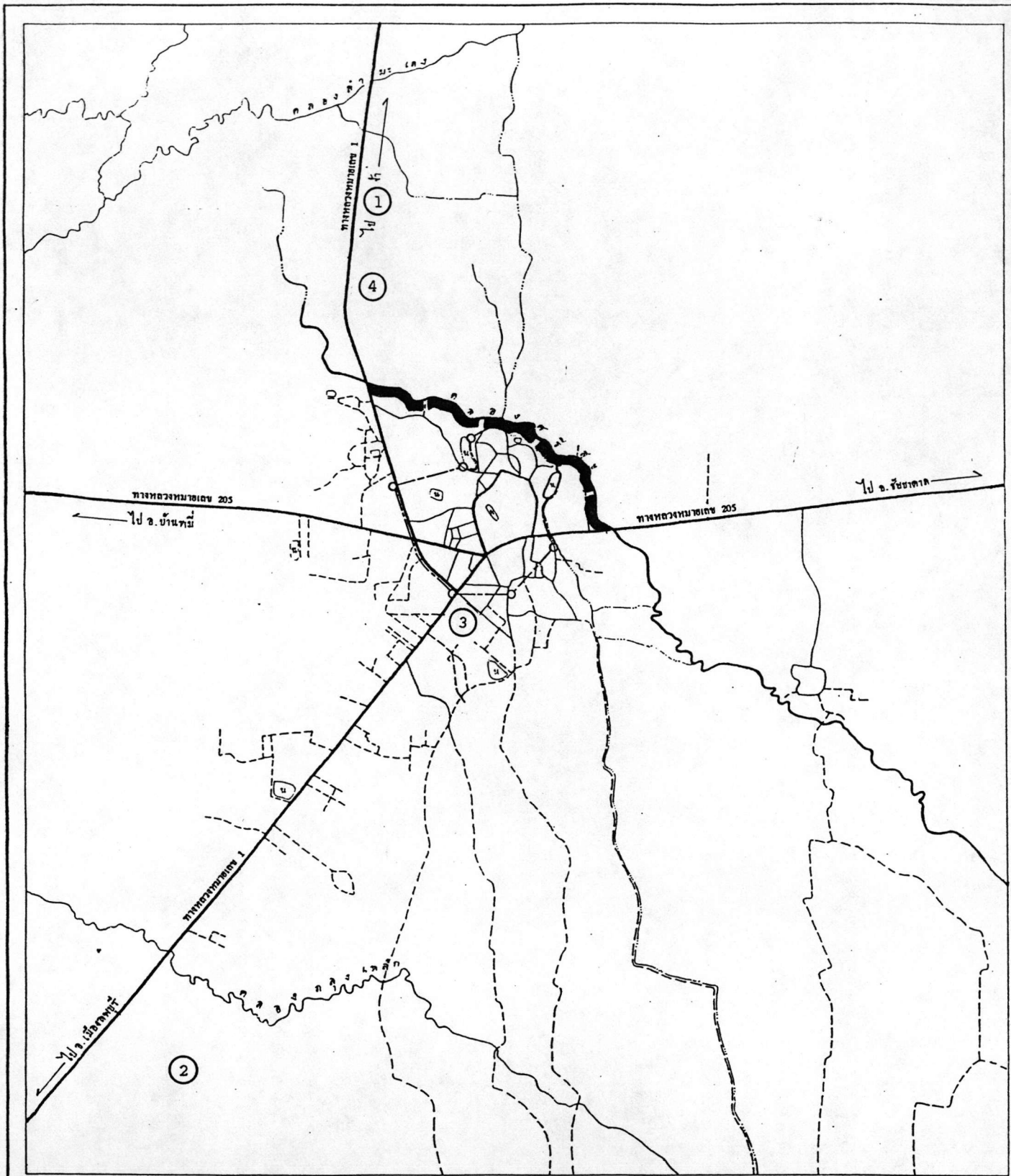
1.2 โครงการ วิทยาลัยอาชีพ

ที่ตั้ง ในบริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ รัชกาลที่ 9

ลักษณะโครงการ ก่อสร้างอาคารสถาบันศึกษา

ระยะเวลาดำเนินงาน อยู่ระหว่างตีความ พ.ร.บ.ผังเมือง ในการก่อสร้างอาคารสถาบันศึกษา ลงบนพื้นที่กิจกรรมนันทนาการประเภทสวนสาธารณะ ขณะนี้ได้ดำเนินการหาผู้รับเหมาเรียบร้อยแล้ว

ผลต่อการเติบโตของเมือง ถ้ามีการก่อสร้างจะเป็นสถานที่ดึงดูดให้เมืองขยายตามมาได้ เพราะเป็นแหล่งศึกษาที่มีผู้เข้ามาในย่านนี้เป็นจำนวนมาก จึงเหมาะในการทำการค้าในย่านนี้ และปัจจุบันมีการจัดสรรที่ดินภายในบริเวณใกล้เคียง

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง โครงการที่มีผลต่อการเติบโตชุมชน

สัญลักษณ์

	ถนนคันคลอง		โซ่วรูมโตโยต้า		ถนนพื้นแข็ง
	สำนักงานที่ดิน				ถนนพื้นอ่อน
	วิทยาลัยอาชีวะ				คลอง
	สำนักงานขนส่ง				เขตเทศบาล

0 0.3 0.6 0.9
กิโลเมตร

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อนิตติ จิระพันธ์ โภกพราน รหัส C535191

ที่มา

แผ่นที่

4-15

1.3 โครงการ ถนนคันคลอง

ที่ตั้ง เริ่มต้นที่จุดตัดถนนสุรนารายณ์กับคลองศรีสุขเลาะคันคลองจนมาบรรจบถนนพหลโยธิน ทางด้านทิศเหนือของชุมชน

ลักษณะโครงการ ถนนเลาะคันคลอง ประเภทคอนกรีตเสริมเหล็ก

ระยะเวลาดำเนินงาน จะแล้วเสร็จเดือนกรกฎาคม 2539

ผลต่อการเติบโตของเมือง เกิดความสะดวกในการเข้าถึงและเป็นการเปิดพื้นที่ด้านเหนือของชุมชน ผลที่ตามมาจะทำให้มีการใช้ที่ดินประเภทอื่นเข้ามาในพื้นที่

2) โครงการเอกชน ที่สำคัญมีผลต่อการเติบโตของเมืองดังนี้

2.1 โครงการ แคนด

ที่ตั้ง ริมถนนพหลโยธิน ช่วงไปลพบุรี ตรงข้ามที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข

อ. โศกสำโรง

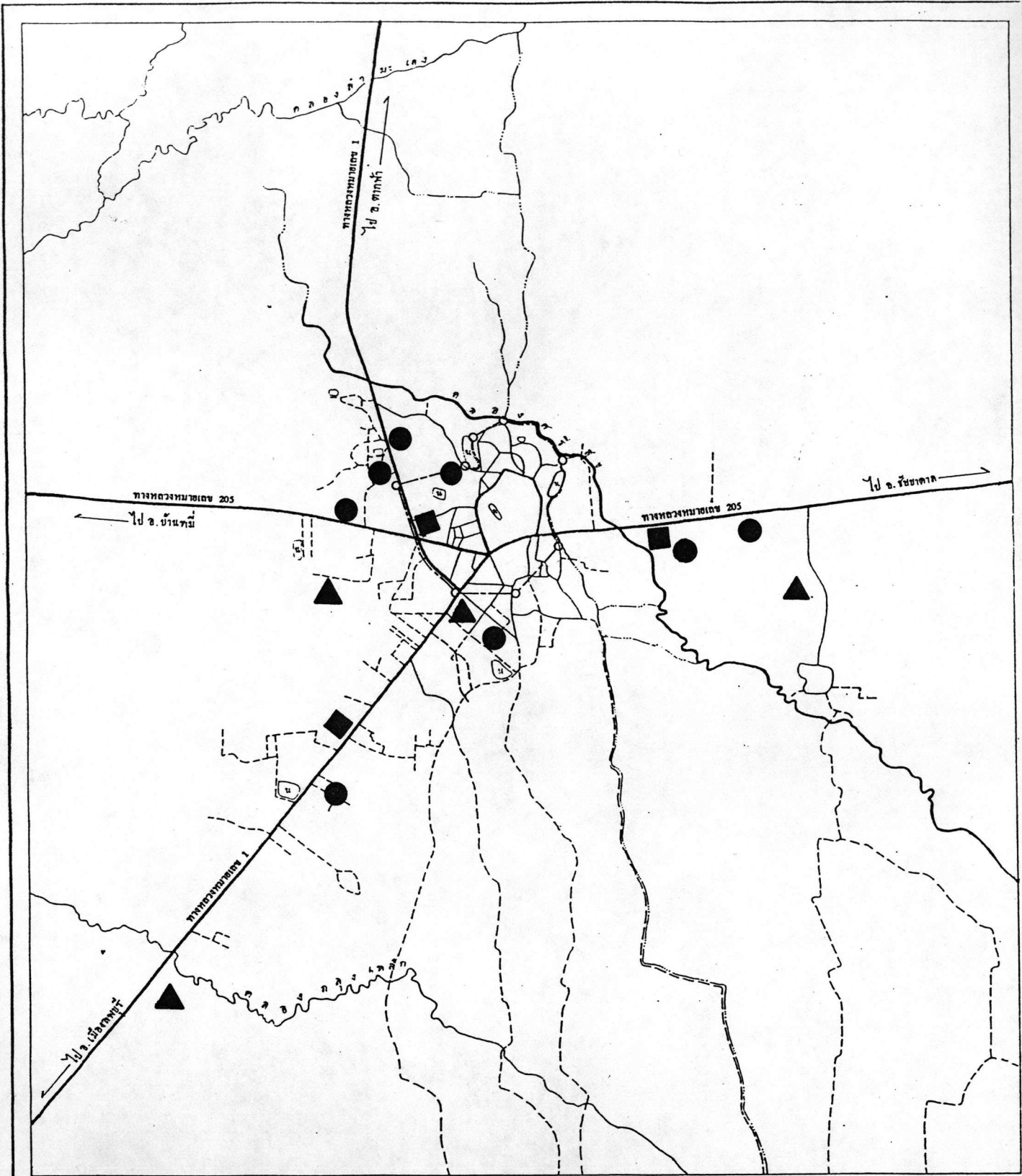
ลักษณะโครงการ พัฒนาที่ดินขนาดใหญ่พื้นที่ 140 ไร่ ประกอบด้วย สถานีขนส่ง อาคารพาณิชย์ ตลาดสดและที่พักอาศัย

ระยะเวลาดำเนินการ ก่อสร้างระยะแรกเสร็จแล้ว ปัจจุบันกำลังดำเนินการก่อสร้าง สาธารณูปโภคภายในพื้นที่โครงการ เพื่อจะเปิดระยะที่สองต่อไป

ผลต่อการเติบโตของเมือง โครงการมีขนาดใหญ่ที่สำคัญมีสถานีขนส่ง อยู่กึ่งกลางโครงการ การเข้าถึงกระทำได้ง่าย จะเห็นว่าโครงการมีทำเลที่ดีมาก ถ้าโครงการประสบความสำเร็จ จะมีการใช้ที่ดินเกิดขึ้นหลากหลายในบริเวณนี้ จนอาจเป็นย่านพาณิชย์อีกแห่งของชุมชนก็ได้

2.2 โครงการ ไร่ร่วมโตไฮด้าลพบุรี สาขาโศกสำโรง

ที่ตั้ง ด้านเหนือของชุมชน ริมถนนพหลโยธินระยะห่างจากชุมชนถึงโครงการ เป็นระยะทาง 2.50 กิโลเมตร

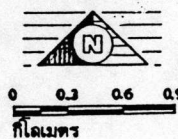
แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แสดง ที่ตั้งโครงการพัฒนาที่ดินเอกชนในชุมชนเมืองโคกสำโรง

สัญลักษณ์

- โครงการบ้านจัดสรร
- ▲ โครงการที่ดินจัดสรร
- โครงการอาคารพาณิชย์

- ถนนพื้นแข็ง
- - - ถนนพื้นอ่อน
- ~ คลอง
- เขตเทศบาล

บัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชนิดลิต จิระพันธ์ โภกพราน รหัส C535191

ที่มา
จากการสำรวจ

แผ่นที่
4-16

ลักษณะโครงการ โชว์รูมและศูนย์ซ่อม-บำรุง

ระยะเวลาดำเนินการ เสร็จแล้วเปิดบริเวณเมื่อเดือน ตุลาคม 2538

ผลต่อการเติบโตของชุมชน มีไม่มากนัก

ส่วนโครงการพัฒนาที่ดินของเอกชนอื่น ๆ ที่พบมีขนาดไม่ใหญ่พอ ที่จะเป็ผลต่อการเติบโตของเมืองอย่างเด่นชัด แม้ว่าจะมีโครงการเกิดขึ้นจำนวนมาก เช่น การก่อสร้างอาคารพาณิชย์ บริเวณริมถนนสุรนารายณ์ด้านไปอำเภอเมืองลพบุรี กำลังดำเนินการก่อสร้าง 32 คูหา ด้านไปอำเภอชัยบาดาลกำลังก่อสร้าง 24 คูหา และโครงการบ้านจัดสรร หลายโครงการสร้างเสร็จแล้วและกำลังก่อสร้าง โครงการใหญ่ที่สุด คือโครงการอินทิวาล่า ตั้งอยู่บริเวณริมถนนสุรนารายณ์ ด้านไปอำเภอเมืองลพบุรี ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น, ทาวน์เฮ้าส์ พื้นที่โครงการ 32 ไร่ ส่วนที่เหลือเป็นโครงงไม่ใหญ่นักกระจายอยู่โดยรอบ ตามเส้นทางหลักของชุมชน